

DRAUGAS

2ND CLASS MAIL

THE LITHUANIAN WORLD - WIDE DAILY

Vol. LXXXIII Kaina 35 c.

KETVIRTADIENIS - THURSDAY, LAPKRITIS - NOVEMBER 5, 1992

Nr. 127

IŠEIVIJOS LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500

TELEFAKSA (312) 585-8284

Kariuomenės išvedimas perorganizuojamas, ne sustabdomas

Trečiadienio žinios iš Lietuvos

Vilnius, lapkričio 4 d. (Elta) — Komentuodamas Vytauto Landsbergio pokalbį telefonu su Rusijos prezidentu, parlamento atstovas spaudai Audrius Ažubalis pažymėjo, jog Rusijos prezidentas pasakė, kad armijos išvedimas nėra sustabdytas, o tik perorganizuojamas. Prasi-
dėjus ankstyviems šalčiams Rusijoje, perdislokuoti dalinius į tas vietas, kuriose gana šalta — nei žmoniškumo, nei politiniu požiūriu nėra atsakinga. Dabar bandoma surasti tokių vietų, kuriose galima būtų kariškius apgyvendinti.

Buvo pabrėžta, kad visas šis procesas neturėtų sustoti, jis vyks taip, kaip ir buvo susitarta aukščiausiojo lygio susitikime ir pasirašant įgaliojimus Rusijos ir Lietuvos atstovams atitinkamas sutartis Maskvoje. Svarbus ir toks prezidento pasakymas, pažymėjo A. Ažubalis, jog Lietuvai dėl jos politikos tautinių mažumų atžvilgiu jis neturys jokių priekaištų.

Gautame Danijos užsienio reikalų ministrės Uffe Elleman-Jensen pareiškime šiuo klausimu išreiškiamas susirūpinimas dėl Rusijos prezidento nutarimo, nes nematyti jokio ryšio tarp tokių problemų, kaip armijos išvedimo ir Rusijos reikiamų pretenzijų Baltijos valstybėms dėl tautinių mažumų teisių pažeidimų. Juo labiau U. Elleman-Jensen stebisi, kad apie tai net nebuvo užsiminta pokalbyje su Rusijos užsienio reikalų ministru Andrei Kozyrev.

Danijos užsienio reikalų ministro pareiškime Rusija raginama laikytis Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencijos Helsinkyje šiemet priimto nutarimo, išrašyti ir baigiamąją deklaraciją, kad visa užsienio kariuomenė iš Baltijos valstybių turi būti išvesta.

Išsintinėti biuleteniai antro rato balsavimams

Seimo rinkimų antrojo rato biuleteniai išsiųsti į Australiją, Jungtines Amerikos Valstijas, Kanadą ir kitas tolimesnes šalis. Spalio 25 dieną balsavo beveik 4,500 užsienyje gyvenančių Lietuvos piliečių. Tikimasi, kad ir po lapkričio 15-osios balsų iš užsienio ateis ne mažiau.

O Seimo rinkimuose ir referendume balsavusiųjų biuleteniai vėl sugrįžo į Vilnių. Specialiuose maišuose jie atgabenti iš visų 2,028 rinkimų apylinkių, taip pat iš užsienio šalių ambasadų. Krovinys sveria apie 6 tonas. Biuleteniai bus saugomi mažiausiai 10 dienų po rinkimų. Vėliau, galimas dalykas, juos atiduos į archyvą.

Visa tai kainuoja nemažus pinigus. Seimo rinkimams ir referendumui iš biudžeto buvo leista panaudoti 200 milijonų rublių. Vyriausios rinkimų komisijos pirmininkas Vaclovas Litvinas abejoja, ar visos apygardos išsivers su joms skirtomis lėšomis. Vargu kas tikėjosi, kad tiek daug apygardų neišsirinks iš karto savųjų atstovų. Tiesa, dalį išlaidų padengs kandidatai

iškelusios politinės partijos ir visuomeniniai politiniai judėjimai. Už kiekvieną, kuris kandidavo į Seimą, buvo įmokėta po vieną vidutinį mėnesio atlyginimą. Inašas grąžinamas tik už išrinktuosius, kiti pinigai pasilieka Vyriausiajai rinkimų komisijai. Tokiomis pat sąlygomis netenka inašo ir nepriklausomi kandidatai.

Pakartotiniame balsavime galioja tos pačios taisyklės, kaip ir pirmajame rinkimų rate, išskyrus vieną, bet labai esminę. Šį kartą netaikoma norma, pagal kurią rinkimai laikomi įvykę, jeigu juose dalyvavo ne mažiau kaip 40% į sąrašus įrašytų rinkėjų. Išrinktas bus tas kandidatas, už kurį balsuos daugiau rinkėjų. 122 kandidatai gavo po penkias minutes pasakymams per televiziją.

Vėl į derybas su Rusija

Šiandien į Maskvą išvyko ministro pirmininko pavaduotojo Bronislovo Lubio vadovaujama vyriausybė delegacija. Ji tes derybas dėl naftos ir dujų tiekimo Lietuvai bei dėl kai kurių tarpusavio skolų galutinio suregulavimo, tarpusavio atsiskaitymų paspartinimo.

Ar Lietuvos ir Rusijos vyriausybės įgaliojimai atstovai pasirašys susitarimus, turėtume sužinoti šį ketvirtadienį.

Reikalavus griežtos atskaitomybės už atsiųstą pašalpą

Vyriausybės rūmuose įvykiusiame Globos ir Rūpybos Tarybos posėdyje, kuriam pirmininkavo premjeras Aleksandras Abišala, buvo aptarti labdaros skirstymo klausimai. Taryba tam skiria ypatingą dėmesį, nes, esant sunkiai materialinei padėčiai, humanitarinė pagalba yra didžiulė parama vargingai gyvenantiems vienišiams žmonėms, ligoniams, našlaičiams, invalidams, daugiavaikėms šeimoms. Deja, neretai gauta labdarą neteisingai paskirstoma, blogai saugoma. Tuo dažnai pasinaudoja nesąžiningi žmonės. Taryba pareikalavo, kad visos istaigos garantuotų griežtą ir tikslią gautos humanitarinės pagalbos apskaitą, jos saugojimą ir teisingą paskirstymą žmonėms. Suvestinės apie gautas aukas iš užsienio, nurodant jų dydį ir paskirstymą, kiekvieno mėnesio pirmą savaitę turi būti pateikti valstybės laikraščiu „Lietuvos aidui“.

Modernizuos geodezijos instrumentus

Lietuvos geodezininkai dirba su įranga, kuri techniškai pasenusi 40-50 metų. Dėl to užtrunka žemės matavimo darbai, daug laiko sugaištama, kol sudaromi reikalingi žemėlapiai. Labai svarbi parama Lietuvos Valstybinei Geodezijos Tarnybai atėjo iš Šveicarijos. Jos vyriausybė skyrė lėšų mūsų šalies geodezijos ir kartografijos reikmėms finansuoti. Į Lietuvą atvykę Šveicarijos vyriausybės

JAV prezidentinius rinkimus laimėjęs gub. Bill Clinton ir jo rinkiminis partneris sen. Al Gore antradienio vakare džiaugiasi, laimėję rinkimus.

Jugoslavijos premjeras atlaiko pastangas jį nuversti

Belgradas, Jugoslavija, lapkričio 3 d. (NYT) — Jugoslavijos ministras pirmininkas Milan Panić vos atlaikė serbų nacionalistų bandymą jį nuversti. Jie negali jam dovanoti, kad jis remia vakariečių pastangas baigti karą Jugoslavijoje bei kitas jo užimamas pozicijas.

Jugoslavijos parlamento aukštesnieji rūmai, kuriuose yra 40 atstovų, antradienį nubalsavo 18-17 balsų santykiu atmeti pasiūlymą pareikšti nepasitikišimą Jugoslavijos ministru pirmininku. Šį pasiūlymą žemesnieji parlamento rūmai pirmadienį buvo priėmė didele dauguma. Buvusių komunistų Serbų Socialistų Partija, kuriai vadovauja Serbijos prez. Slobodan Milošević, dominuoja žemesniuose parlamento rūmuose.

Bet diplomatai bei politikai žinovai kalba, kad šis bandymas nuversti min. pirm. Panić pakentks jam, artėjant rinkimams gruodžio mėnesį. Dabar socialistai bandys buvusį kalifornietį verslininką Milan Panić atvaizduoti kaip Amerikos marionetę ir tradicinių serbų interesų priešą.

Šis pasikėsinimas prieš Panić taip pat jį padaro silpnesniu partneriu, dirbant su Jungtinių Tautų ir Europos Bendrijos skirtingais pareigūnais Cyrus Vance ir Lord Owen, ieškant sprendimo konfliktui Balkanuose.

Serbų nacionalistai priekaištuoja, kad Panić neištesėjo savo pažado išrūpinti Jungtinių Tautų uždėtą sankcijų prieš Jugoslaviją nuėmimą per pirmą 100 dienų savo ministerystės. Jis taip pat kaltinamas atsižadėjimu serbų tikslų dėl to, kad bendradarbiauja su Cyrus Vance ir Lord Owen, siekiant sprendimo dėl Kroatijos ir Bosnija-Herzegovinos, kuris nepripažįs Milošević geidžiamos „didžiosios serbų tautos“. Šie kaltinimai išliko kaip tik tuo metu, kai nauji laimėjimai karo lauke priartino tą svajonę serbų nacionalistams.

Ministru pirmininkui taip

Verslo studijos specialistams

Pirmoji grupė verslininkų, imonių, firmų, bendrovių specialistų pradėjo studijas Kauno Vytauto Didžiojo universitete. Čia jie mokysis verslo organizavimo ir menedžmento pagrindų, studijuos biznio organizavimo laisvos rinkos sąlygomis. Studijoms vadovauja Vytauto Didžiojo universiteto senato narys, Jungtinių Amerikos Valstijų Purdue universiteto profesorius Feliksas Palubinskas — žymus prekybos ir tarptautinio verslo specialistas. Paskaitas skaitys grupė šio universiteto profesorių, taip pat įvairiose JAV aukštesiose mokyklose dirbantys mūsų tautiečiai — Rimvydas Šliažas, Dorothy Minkus-McKenna, Alius Meilus, John Ivanauskas ir kiti.

Įvairios JAV organizacijos verslo vadybos mokymo programai finansuoti paskyrė beveik milijoną dolerių. (R.G.)

pat buvo užmetama jo dviguba JAV-Jugoslavijos pilietybė ir jo pastangos kai kurių reikalavimų patenkinimais nuraminti Kosovo provincijos albanus, kurie jau du metus stovi ant visuotinio sukilimo briaunos nuo to laiko kai jiems buvo atimtos teisės, kurias jie turėjo prieš buvusio prezidento Tito.

Milan Panić taip pat buvo kritikuojamas, kad viešai pripažino, kad Serbija pasiuntė savo milicijos pajėgas į Bosniją kovoti vietinių serbų puseje prieš kroatų ir musulmonus.

Antradienio vakarą Panić nesimėgavo savo pergalę šiuo atveju, kuri jam atėjo su Montenegro respublikos parlamentu parama. Panić pareiškė: „Šį vakarą nebuvo nei laimėtojų, nei pralaimėtojų. Laimi tikta demokratija, o demokratija veikia Jugoslavijoje“.

Tačiau serbų ofenzivos kaina kasdien auga, serbams pereitą savaitę užėmus Jajce miestą ir iš jo dabar, prasidedant žiemos šalčiams, pasipylus dešimtims tūkstančių pabėgėlių.

Raudonasis Kryžius pranešė, kad teks atidėti planą iš serbų karo belaisvių stovyklų paleisti 5,000 belaisvių, nes dauguma negalės grįžti į savo namus ir joks kraštas nesiima jų priimti pabėgėlių teisėmis.

Kas jau turi vietas Seime

Vilnius, lapkričio 1 d. — Lietuvos Rinkimų komisijos pirmininko pavaduotojas Vytautas Duoba, pranešdamas rinkimų rezultatus taip pat minėjo, kad spalio 25 d. vykusiuose Seimo rinkimuose tik 10 iš 71 vienuolika apygardų Seimo vietų buvo laimėta.

Jas laimėjo Lietuvos Demokratinės Darbo Partijos nariai Algirdas Brazauskas, Česlovas Juršėnas, Petras Popovas, Julius Veselka, Zenonas Adomaitis, Virmantas Velikonis, Antanas Kairys ir Vytautas Petkevičius. Vietą Seime taip pat laimėjo Sąjūdžio koalicijos narys Egidijus Jarašiūnas Lenkų Sąjūdos narys Zbigniew Semonowicz. Tik keturi iš šių laimėjujų yra atstovai dabartinėje Aukščiausiojoje Taryboje, būtent Brazauskas, Juršėnas, Popovas ir Jarašiūnas.

Antro turo balsavimai išrinkti Seimo narius likusiose 51 apygardose vyks lapkričio 15 dieną.

Washington, DC, lapkričio 3 d. (AP) — Nors balsuotojai sekančią JAV prezidentą išrinko antradienį, oficialiai laimėtojas tebus paskelbtas tik 1993 sausio 6 d., nes dar turi susirinkti ir savo balsus įteikti vadinamose rinkiminės kolegijos nariai.

Kolegijos rinkėjai, kuriuos iš kiekvienos valstijos paprastai paskiria toji politinė partija, kuri ten laimėjo balsų daugumą, rinksis savo valstijų sostinėse gruodžio 14 d. įteikti savo balsus. Tie balsai bus laikomi užklijuotose vokuose iki sausio 6 dienų, kad dabartinis viceprezidentas Dan Quayle, eidamas savo pareigas kaip Senato pirmininkas, kiekvieną balsą perskaitytų jungtinei JAV Kongreso sesijai ir tuomet paskelbtų laimėtoją.

Šis Rinkiminės Kolegijos balsavimas paprastai yra laikomas formalumu, bet kolegijos rinkėjai nėra teisiškai įpareigoti balsuoti pagal savo valstijos rinkėjų pareiktą valią ir kelis

kartus praeityje yra buvę, kad vienas kuris rinkėjas pabalsuotų skirtingai. Pavyzdžiui, 1976 m. vienas rinkėjas Washington valstijoje, skirtas kandidatui Gerald Ford, savo balsą atidavė Ronald Reagan'ui.

Respublikonai nuliūdę stebėjo ateinančius balsavimų rezultatus. Prez. Bush per rinkimų kampanijos pirm. Vin Weber pasakė: „Jis buvo geras prezidentas, bet jis manė, jog jei jis tik sąžiningai, teisingai eis savo pareigas, žmonės tai suprastų. Tuo tarpu, man atrodo, Reaganas suprato, kad yra svarbu žmonėms perduoti savo viziją“.

Oficialiai, JAV rinkimai dar nebaigti

Washington, DC, lapkričio 3 d. (AP) — Nors balsuotojai sekančią JAV prezidentą išrinko antradienį, oficialiai laimėtojas tebus paskelbtas tik 1993 sausio 6 d., nes dar turi susirinkti ir savo balsus įteikti vadinamose rinkiminės kolegijos nariai.

Kolegijos rinkėjai, kuriuos iš kiekvienos valstijos paprastai paskiria toji politinė partija, kuri ten laimėjo balsų daugumą, rinksis savo valstijų sostinėse gruodžio 14 d. įteikti savo balsus. Tie balsai bus laikomi užklijuotose vokuose iki sausio 6 dienų, kad dabartinis viceprezidentas Dan Quayle, eidamas savo pareigas kaip Senato pirmininkas, kiekvieną balsą perskaitytų jungtinei JAV Kongreso sesijai ir tuomet paskelbtų laimėtoją.

Šis Rinkiminės Kolegijos balsavimas paprastai yra laikomas formalumu, bet kolegijos rinkėjai nėra teisiškai įpareigoti balsuoti pagal savo valstijos rinkėjų pareiktą valią ir kelis

Clinton stipriai laimėjo prezidentinius rinkimus

Gubernatorius Bill Clinton ir jo viceprezidentinis partneris senatorius Albert Gore laimėjo lapkričio 3 d. vykusius JAV prezidentinius rinkimus, rinkimuose balsavus rekordiniam skaičiui balsuotojų — 100 milijonų, apie 80% visų registruotų balsuotojų. Apklausinejant po balsavimo išeinančius žmones, antradienį 10 v.v. Bill Clintonas jau buvo surinkęs 200 iš 270 reikalingų rinkiminės kolegijos balsų, o prez. George Bush tebuvo surinkęs mažiau, kaip 50. Išeinančių balsuotojų apklausinejimai parodė, jog visuose JAV regionuose gub. Clintonui stipriai plaukė balsai, jų tarpe daugybė iš balsuotojų grupių, kurios praėjusiose rinkimuose buvo lemiantys blokai respublikonų laimėjimui, būtent: katalikai, priemiesčių gyventojai, partijoms nepriklausantieji ir demokratai, kurie 1988 ir 1984 rinkimuose buvo atidavę savo balsus už respublikonus, balsuodami už Ronald Reagan ir prez. George Bush.

Gub. Bill Clintonas taip pat laimėjo valstijas, kurios praeityje būdavo beveik garantuotos respublikonams, kaip Michigan, Missouri, Pennsylvania, New Jersey, Illinois ir Georgia.

Gub. Bill Clintono laimėjimas parodė, kad Demokratų partijos centrismas pagaliau pasisekė ryto pakeisti žmonių nuomonę apie Demokratų partiją, kurią ligi šių metų dominavo liberalai ir dėl ko demokratams nepasisekė laimėti prezidentinius rinkimus paskutiniuosius tris kartus. Šiuose rinkimuose demokratai pasirodė sugebę rasti atgarsį JAV balsuotojų vidurinėje klaseje.

Didžiausi varikliai demokratų pergalės rinkimuose buvo balsuotojų noras, kad dalykai keistųsi. Šis noras buvo toks stiprus, kad du trečdaliai visų JAV balsuotojų pasisakė už pakaitimus, balsuodami už gub. Bill Clintoną arba už Ross Perot.

Respublikonai nuliūdę stebėjo ateinančius balsavimų rezultatus. Prez. Bush per rinkimų kampanijos pirm. Vin Weber pasakė: „Jis buvo geras prezidentas, bet jis manė, jog jei jis tik sąžiningai, teisingai eis savo pareigas, žmonės tai suprastų. Tuo tarpu, man atrodo, Reaganas suprato, kad yra svarbu žmonėms perduoti savo viziją“.

Respublikonai nuliūdę stebėjo ateinančius balsavimų rezultatus. Prez. Bush per rinkimų kampanijos pirm. Vin Weber pasakė: „Jis buvo geras prezidentas, bet jis manė, jog jei jis tik sąžiningai, teisingai eis savo pareigas, žmonės tai suprastų. Tuo tarpu, man atrodo, Reaganas suprato, kad yra svarbu žmonėms perduoti savo viziją“.

Respublikonai nuliūdę stebėjo ateinančius balsavimų rezultatus. Prez. Bush per rinkimų kampanijos pirm. Vin Weber pasakė: „Jis buvo geras prezidentas, bet jis manė, jog jei jis tik sąžiningai, teisingai eis savo pareigas, žmonės tai suprastų. Tuo tarpu, man atrodo, Reaganas suprato, kad yra svarbu žmonėms perduoti savo viziją“.

Respublikonai nuliūdę stebėjo ateinančius balsavimų rezultatus. Prez. Bush per rinkimų kampanijos pirm. Vin Weber pasakė: „Jis buvo geras prezidentas, bet jis manė, jog jei jis tik sąžiningai, teisingai eis savo pareigas, žmonės tai suprastų. Tuo tarpu, man atrodo, Reaganas suprato, kad yra svarbu žmonėms perduoti savo viziją“.

Baigta užtvanka Slovakijoje

Bratislava. — Slovakai spalio mėnesį užbaigė statyti milžinišką užtvanką ant Dunojaus upės ties Gabčíkovo. Šis projektas susilaukė daug priekaištų ir kritikos ne tik iš kaimyninės Vengrijos, bet ir iš kitų kraštų gamtososaugos organizacijų. Nors Slovakija dar kol kas nėra nepriklausoma valstybė (čekų ir slovakų skilimas numatomas 1993 m. sausio 1 d.), stengiamasi sukurti kuo didesnę elektros gamybos pramonę, o paskui energiją eksportuoti kitiems.

Respublikonai nuliūdę stebėjo ateinančius balsavimų rezultatus. Prez. Bush per rinkimų kampanijos pirm. Vin Weber pasakė: „Jis buvo geras prezidentas, bet jis manė, jog jei jis tik sąžiningai, teisingai eis savo pareigas, žmonės tai suprastų. Tuo tarpu, man atrodo, Reaganas suprato, kad yra svarbu žmonėms perduoti savo viziją“.

Respublikonai nuliūdę stebėjo ateinančius balsavimų rezultatus. Prez. Bush per rinkimų kampanijos pirm. Vin Weber pasakė: „Jis buvo geras prezidentas, bet jis manė, jog jei jis tik sąžiningai, teisingai eis savo pareigas, žmonės tai suprastų. Tuo tarpu, man atrodo, Reaganas suprato, kad yra svarbu žmonėms perduoti savo viziją“.

Respublikonai nuliūdę stebėjo ateinančius balsavimų rezultatus. Prez. Bush per rinkimų kampanijos pirm. Vin Weber pasakė: „Jis buvo geras prezidentas, bet jis manė, jog jei jis tik sąžiningai, teisingai eis savo pareigas, žmonės tai suprastų. Tuo tarpu, man atrodo, Reaganas suprato, kad yra svarbu žmonėms perduoti savo viziją“.

Gub. Clintonas laimėjo rinkimus po to, kai pirmuosius rinkimuose žiauriai pralaimėjo New Hampshire valstija, kuri skaitosi raktinė tiems rinkimams, iškilus klausimams apie jo išvengimą karinės tarnybos Vietnamo karo metu ir kaip tai pakenkia jo patikimumui. Prez. Bush tuo tarpu nupuolė iš itin stiprios pozicijos, laimėjęs persų įlankos karą, JAV ekonomijai vis blogėjant.

Žymi dauguma pensininkų pasirinko gub. Clintoną. Jį pasirinko pusė balsavusių karo veteranų ir pusė pirmą kartą balsuojančiųjų bei daugiau kaip pusė darbininkų unijoms priklausančių balsuotojų.

Kaip savo kampanijoje gub. Clintonas nuo pat pradžios pastatė ekonomijos atstatymą ir darbų išsaugojimą ir sukūrimą JAV-ese pirmojoje vietoje, taip antradienį balsuotojai parodė, kad tai buvo ir jiems svarbiausias klausimas. Sveikatos priežiūra — apdrauda ir federalinis deficitas buvo antroje vietoje.

Prezidento Bush'o sunkumų rinkimuose ryškiausiai susumuoja tai, kad jo stipriausioji sritis — užsienio reikalai — buvo svarbiausia tik mažiau, negu dešimtadaliui balsavusiųjų.

Savo kalboje, laimėjęs rinkimus, Bill Clintonas pareiškė: „Jūs galite pasitikėti, kad iš ryto atsikelsi mes atsiminsime žmones, kuriuos sutikome savo autobusu kelionėse, žmones, kuriuos sutikome vietinių problemų gvidenimo susirinkimuose, žmones, kuriems padavėme ranką mitinguose, žmones, kurie pirmą kartą per 20 metų balsavo, žmones, kurie niekuomet nebusavo už demokratą, žmones, kurie buvo praradę viltį“.

Prisiminti atsakomybę, Bill Clintonas taip pat pasakė: „Bet aš taip pat jūsų prašau vėl būti amerikiečiais — norinčiais ne tik gauti, bet ir duoti, ne kaltinti, o prisiminti atsakomybę, žiūrėti ne tik savo gerovės, bet ir kitų“.

Prezidentas George Bush, pripažindamas Bill Clinton'ui laimėjimą, pareiškė: „Stai, kaip mes tai suprantame ir kaip kraštas tai turėtų suprasti: Žmonės pareiškė savo valią ir mes gerbiame demokratinės sistemos didybę... Aš paskambinau gub. Bill Clinton'ui ir jį pasveikinau. Jis vedė stiprią kampaniją. Aš jam linku sėkmes Baltuosiuose Rūmuose ir aš noriu, kad kraštas žinotų, kad mes glaudžiai bendradarbiausime su jo kadrais užtikrinti sklandų valdžios pasikeitimą. Reikia atlikti svarbių darbų, ir Amerika visomet turi būti pirmoje vietoje. Tad mes būsim šio naujojo prezidento užnugarėje ir linkėsime jam sėkmės“.

Prisiminti atsakomybę, Bill Clintonas taip pat pasakė: „Bet aš taip pat jūsų prašau vėl būti amerikiečiais — norinčiais ne tik gauti, bet ir duoti, ne kaltinti, o prisiminti atsakomybę, žiūrėti ne tik savo gerovės, bet ir kitų“.

KALENDORIUS

Lapkričio 5 d.: Zacharijas, Elzbieta, Ašvydas, Viganė.

Lapkričio 6 d.: Leonardas, Edvina, Ašmantas, Vygaudė.

ORAS CHICAGOJE

Saulė teka 6:26, leidžiasi 4:42. Ketvirtadienį debesuota, gali pasnigti. Temperatūra dieną 37 F (3 C), naktį 25 F (-4 C).

SVARBUS PRANEŠIMAS LIETUVOS DUKTERIMS

Š.m. lapkričio 15 d., sekmadienį, po pamaldų Dievo Apvaizdos parapijos patalpose vyks Lietuvos Dukterų draugijos Detroito skyriaus metinis narių susirinkimas.

Visos draugijos narės ir norinčios draugijon įstoti maloniai kviečiamos dalyvauti. Susirinkimo programoje bus labai veiklių metų darbo pranešimai: veikla vietoje, ryšiai ir pagalba Lietuvos žmonėms, izdo stovis ir valdybos rinkimai.

Detroito Lietuvos Dukterys įrodė, kad bendromis jėgomis galima labai daug atlikti, kad nėra per mažo ar per didelio uždavinio, kad Detroito ir apylinkių visuomenė nuosirdžiai remia Lietuvos Dukterų veiklą – tai didelė paskata ateities darbams.

Kviečiame esančias ir naujas naves susirinkime dalyvauti, kviečiame pareikšti naujas idėjas, naujus darbo metodus, kad veikla tobulėtų, kad pagalba ranka čia ir tėvyneje vargstantiems būtų našesnė.

Iki pasimatymo, svarstant reikalus ir bendraujant prie kavutės.

j.p.

AUKŲ VAJUS VAISTŲ SIUNTAI APMOKĖTI

Lietuvos Vyčiai sekmadienį, lapkričio 8 d., prie visų trijų lietuviškų parapijų Šv. Antano, Dievo Apvaizdos ir Šv. Petro, rinks aukas medicinos konteinerio siuntoms išlaidoms padengti. Vaistus ir medicinos priemones parūpina World Medical Relief organizacija. Siuntas ir aukas koordinuoja Lietuvos Vyčių garbės narys Robert Boris.

BLYNŲ POPIETĖ ŠV. PETRO PARAPIJOJE

Šv. Petro lietuvių parapijoje, kurios klebonas yra kun. Kazimieras Butkus, veikianti Lietuvos Vyčių 139-ta kuopa sekmadienį, lapkričio 8 dieną, tuoj po 10:30 val. ryto šv. Mišių, rengia blynų popietę. Visi Detroito ir apylinkių lietuvių kviečiami praleisti sekmadienio popietę Šv. Petro parapiečių tarpe.

Danutė Kranauskienė prie kun. Domyko Liaugmino kapo.

PILIEČIŲ BUDĖJIMAS KOVOJE PRIES VANDALIZMĄ

Spalio 30 d., nakties žinių laidoje, per Detroito televizijos 2-trą kanalą rodė prie Šv. Antano bažnyčios degantį kaimyninį namą. Kadangi tą vakarą Detroito buvo stipriai suorganizuota įvairūs namų ir gyvenamųjų rajonų budėjimai,

kurie šiais metais sustabdė jaunuolių vandalizmą, vadinamą „velnio naktį“, šis gaisras sutraukė daug spaudos bei televizijos reporterių. Gaisras prasidėjo nuo cigaretės. Visi šeimos nariai sėkmingai išbėgo iš degančio namo. Lietuviai, gyvenantys Šv. Antano parapijos rajone, taip pat buvo įsijungę į rajono budėjimo eigą ir saugojo Šv. Antano bažnyčią bei kitus apylinkės pastatus.

Susidomėjimas lapkričio 3 dienos rinkimais lietuvių tarpe buvo gana gyvas. Tautybių, WPON radijo stoties lietuvių kilmės tyrinėjimo duomenys rodė, kad 45% lietuvių palaiko prezidentą Bush, 25% gubernatorių Clinton, 15% Perot ir 15% neapsisprendę. Bush/Quayle rinkiminis komitetas domėjosi ir stengėsi gauti tautybių balsus. Clinton/Gore ir Perot rinkiminiai komitetai nerodė jokio palankumo tautybių balsuotojams.

PRISIMINTAS KUN. D. LENGVINAS

A.a. kun. Domininkas Lengvinas, gimęs 1914 m., mirė – 1982 m. Visą laiką buvo Windsor, Ont., Kanados, Šv. Kazimiero lietuvių parapijos klebonas, mirė staigiai. Palaidotas Šv. Alfonso kapinėse, Windsor, Ont.

Kun. D. Lengvino mirties 10 metų sukakties proga prisiminimas įvyko š.m. rugpjūčio 30 d. Šv. Antano bažnyčioje, Detroito. Šv. Mišias aukojė klebonas kun. Alfonsas Babonas. Po šv. Mišių buvo paminėjimas parapijos saleje. Kun. D. Lengvino prisiminimas buvo suruoštas Danutės Kranauskienės rūpesčiu. Žmonių buvo pilna salė, net iš tolimų vietovių, nes klebonas Domininkas Lengvinas buvo visų mylimas, gerbiamas ir labai gero būdo. Prie šio straipsnio jungiama nuotrauka, kurioje matomas kun. Domininko Lengvino kapas ir paminklas Šv. Alfonso kapinėse, Windsor, Kanadoje.

Prie paminklo stovi Danutė Kranauskienė, kuri rūpinosi klebono kun. Domininko Lengvino laidotuviomis ir paminklo pastatymu. Jos rūpesčiu kapas visuomet apšodintas gėlėmis ir gražiai prižiūrimas.

Minėjimo dalyvis

Vasario 16 gimnazijos ateiitinkės su kun. R. Repšiu ir svečiu iš Lietuvos kun. Jonu Kaunecku.

Nuotr. M. Šmitienės

Pakalbėkime apie Lietuvių Fondo aruodus

JUOZAS ŽYGAS

Fondas, nors ir nevienu milijoną jau yra sukrovęs, tačiau jo paties aruodai yra gana tušti. Yra manančių, kad fondo pinigai į kojines iršiti. Tereikia tik atrišti. Taip sakant, ant pinigų sėdi, bet jų neduoda. Į fondą dažnai kreipiasi tokie, kuriems labai skubiai keletos tūkstančių reikėtų. Ir labai nustemba, kuomet jiems pasakoma, kad fondas pinigų neturi. „Kaip tai gali būti, spaudoje reklamuojatės jau šešis milijonus sukrovę. O mums tik keletos tūkstančių tereikia – ir jų nėra!“ Reikia visuomenei dar sykį priminti, kad fondo pelnas yra skirstomas tik viena syki į metus. Pelną skirstymo komisijai numatytą pelną paskirsčius, fondas lieka neturtingas – kaip „bažnyčios pelė“. Todėl, kad fondo kapitalas yra investuotas į akcijas ir paskolų laktus.

O jeigu plėšikai išbrautų į pačias fondo patalpas, tai nieko nerastu. Visiems yra gerai žinoma, kad paskutiniaisiais metais už įvairius indėlius mokami procentai yra gerokai sumažėję. Kad fondo įplaukus didėtų ir kad visuomenė jo neužmirštų, kasmet yra fondo rengiami vajai. Fondo renginių ir vajų rengėja Marija Remienė yra labai susirūpinusi jų sėkmingumu, kadangi ant jos pečių visa jų rengimo našta krenta. Šiemet vajus yra pradėdamas dideliu banketu, kuris

įvyks lapkričio mėn. 21 d., šeštadienį, Martiniuke didžiojoje saleje. Fondas banketus rengia ne pinigų išleidimui, bet jų surinkimui ir pabendravimui su savo nariais bei rėmėjais. Jeigu fondas būtų užsidaręs, tai nebūtų išaugęs į tokią didelę ir stiprią finansinę organizaciją. Dėlto Lietuvių fondas ir buvo sėkmingas, kad pačioje savo veiklos pradžioje suprato, jog norint augti ir didėti – reikia būti pačioje gyvenimo srovėje, o ne kampe užsidarius centus skaičiuoti.

Taip pat reikia, kad visuomenė apie jo veiklą žinotų. Iš pačių pradžių fondas buvo reikalingas spaudos paramos. Lietuvių spauda suprato fondo reikšmę ateičiai ir jo darbus parėmė. O dabar fondas, atsidėkodamas už tai, paremia lietuvišką spaudą. Taip pat fondas niekuomet savo finansinių apyskaitų neslėpė. Visuomet buvo atviras savo nariams ir visuomenei. Visuomenei per spaudą, o savo nariams laiškais visuomet pristato savo veiklos duomenis. O banketai vėl turi savo tikslą, kadangi juose yra pristatomi fondo stipendininkai. Stipendininkų skaičius yra gana didelis, tad visuomenė turės progos juos asmeniškai pamatyti. Fondas visą laiką skelbia, kad „švietimo ir jaunimo rėmimas“ yra vienas svarbiausių jo veiklos barų. Tad

REKONSTRUOJAMOS MOKYKLOS LIETUVOJE

Š.m. lapkričio 1 d. į Lietuvą išvyko Global Challenge korporacijos suorganizuota 47-nių žmonių grupė. Kelionės tikslas yra Vilniuje atstatyti dvi mokyklas. Ta proga kalbėjomes su šio projekto vadovu Bill Smith, kuris sutiko atsakyti keltą mus dominančių klausimų.

– Pirmiausia nors trumpai apibūdinkite Global Challenge organizaciją. Kaip ji veikia, kokie yra jos tikslai? – Global Challenge organizacijos tikslas yra dirbti su viešųjų mokyklų paaugliais, įtraukiant juos į tarptautines programas, kurios auklėtų ir puoselėtų jaunuolių sąmonę. Yra suorganizuojamos jaunuolių grupės, kurios vežamos į mažiau išsivysčiusius kraštus atlikti tam tikrus humanitarinius projektus. Tokiu būdu per šį procesą padėti jiems įgyti tvirtesnį požiūrį į save ir gilesnį supratimą apie pasaulį, žmones ir kitas kultūras. Mūsų projektai yra vykdomi įvairiuose Trečiojo pasaulio kraštuose. Esame dirbę Brazilijoje, Meksikoje, Hondurų Respublikoje, o taip pat ir dar primityvesnio išsivystymo kraštuose, kur žmonės neturi vandentiekio. Paaugliams, pamačius ir pažinus kitoki gyvenimo būdą, atsiveria visai naujos suvokimo perspektyvos. Jauni vaikinai ir merginoms tampa žymiai jautresni kitų tiems ir reiklesni sau. Vienas

paskutinių mūsų projektų buvo darbas Ukrainoje, o šiuo metu esame jau pasirošę vykti į Lietuvą.

– Manau, kad skaitytojams būtų įdomu sužinoti, kas paskatino jūsų organizaciją susidomėti Lietuva.

– Į mus kreipėsi Pensylvanijos Specialiojo Švietimo skyriaus direktorius dr. J. Tucker, pasiūlydamas suorganizuoti darbų projektą Lietuvoje. Dr. J. Tucker yra giliai susidomėjęs Lietuvos švietimu, su juo glaudžiai dirba A.P.P.L.E. bendrija. Dr. J. Tucker pasiūlymu mes nuvykome į Lietuvą susipažinti su situacija ir nustatyti mūsų projekto gaires. Buvo atrinktos dvi bendrojo lavinimo mokyklos Vilniuje (Nr. 133 ir Nr. 144). Jose bus pravestas ne tik tai eilinis remontas, bet – svarbiausia – jos bus rekonstruotos taip, kad jas galėtų lankyti ne tik sveiki vaikai, bet ir vaikai su specialiais poreikiais. Kadangi Lietuvoje dabar yra pradėta specialiųjų vaikų integracija į bendrojo lavinimo mokyklas, mūsų manymu, tai yra labai reikšmingas projektas.

– Kas jus sutiko Lietuvoje, kas padėjo atrinkti mokyklas ir priimti sprendimus? – Daugiausia šioje programoje mums padėjo Aurimas Juo zaitis, Vilniaus Pedagoginio universiteto dėstytojas. Taip pat su mumis dirbo Auksė Kuokštienė, kuri yra apsiėmusi

stipendininkai kaip tik ir apima šias abi veiklos sritis. Taip sakant: „Vieno šviū du zuikiai“.

Jau buvo minėta, kad šiuo banketu pradėdamas fondo vajus. Visi aukoję ne tik padidinsite savo įnašą, bet ir už kiekvieną šimtinę gausite nemokamai vieną banketo bilietą. Taip pat noriu priminti ir kitą reikalą, kurio visuomenė jau su nekantrumu laukia. Tai būtų fondo leidinys. Kadangi tenka dalyvauti renginio redakcinėje komisijoje, tad žinau reikalo stovį. Jeigu Lietuvoje toks leidinys būtų rengiamas, tai turėtų bent keturis pilnai apmokamus redaktorius ir visą štabą talkininkų. O fondas šiam reikalui neturi nei vieno apmokamo redaktoriaus. Visą darbą atlieka tie patys stipendininkai, kurie ir šiaip jau yra darbas apkrauti. Bet darbas jau eina į užbaigą. Dalis tekstų jau atiduota rašybos patikrinimui ir suvienodinimui, o po to jau eis į rinkyklą. Taip pat, kurie norėtų savo įnašus padidinti, dar yra proga. Visi įnašai, gauti iki gruodžio 1 dienos, bus į leidinį įtraukti.

Bevartydamas esamąjį leidinį, atsivėrciau 313 psl., kuriame yra „Mokslu, kultūros bei meno institucijos“. Jame yra surašyta gana daug organizacijų ir meno vienetų pavadinimų. Iš jų tik porą paminėsiu: „Antras kaimas“, „Grandinėle“, o pasigedau daugelio žinomų kolektyvų. Praeis dar kiek metų, ir jų vardai išnyks! O šis fondo leidinys išliks. Kuomet jau mūsų nebebus, tie, kurie po mūsų domėsis išsivijos buvusią veiklą, neišvengiamai vartys ir fondo leidinį, nes tai yra gyvosios išsivijos veidrodys – tai lietuviškasis „Who's Who“, be kurio joks ateities istorikas negalės apsieiti. Tad palikime jame savo pėdsakus. Dabar yra paskutinė proga įrašyti savo mirtusiuosius ar Sibire žuvusius artimuosius, nes šis yra geriausias būdas jų vardus ateičiai palikti.

Jau buvo rašyta, kad vajus pradėdamas šiuo dideliu banketu. Tačiau jau nepasibaigs, nes yra planuojama daug koncertų. Lietuvių fondas apima ne vien

koordinuoti šią programą ir A.P.P.L.E. generalinė direktorė Jūratė Krokytė-Stirbienė, kuri šiuo metu yra Lietuvoje. – Žinome, kad Lietuvoje yra didelis sunkumas gauti statybinių medžiagų. Kaip išsprędėte šią problemą? – Lietuvoje galima gauti pakankamai statybines medžiagas už konvertuojamą valiutą. Mes suradome kompanijas, iš kurių perkame medžiagą savo darbams.

– Kaip ilgai, Jūsų manymu, šie rekonstravimo darbai užtruks? – Šiuo metu pradinius rekonstravimo darbus jau atlieka mūsų pasamdty du statybininkai iš Lietuvos. Lapkričio 1 dieną visa mūsų 47-nių žmonių grupė išskrenda į Vilnių. Dirbsime ten intensyviai iki lapkričio vidurio ir grįšime į JAV lapkričio 17 d. Jeigu per tą laikotarpį nespėsime užbaigti kai kurių darbų, pasamdysimė kontraktorius tuos darbus užbaigti. Ateityje planuojame vėl organizuoti grupes ir pratesti šią pradėtą programą Lietuvoje.

– Kadangi jau lankėtės Lietuvoje šios mokyklų rekonstravimo programos tikslais, pabaigai būtų įdomu išgirsti Jūsų išpūdžius apie Lietuvą ir jos žmones.

– Tai nepaprastai gražus kraštas. Labai mieli žmonės, išlaikę savo stiprų identišumą ir pilni pasiryžimo dirbti savo kraštui.

– Ačiū Jums už įdomų pokalbį ir linkiu geriausios kloties, dirbant Lietuvoje.

Raimonda Rukšienė

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: 80.00. Foreign countries \$90.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesununami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėstį, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	1/2 metų	3 mėn.
U.S.A.	\$80	\$45	\$25
Kanadoje ir kitur (U.S.A. dol.)	\$90	\$50	\$30
U.S.A. savaitinis (šešt. laida)	\$45	\$30	\$25
Kanadoje ir kitur (šešt. laida U.S.A. dol.) savaitinis	\$50	\$30	\$25

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

tik Chicago, bet ir visą plačią išsivija. Tad su šiais koncertais, kurie dažniausiai yra aukšto meninio lygio, aplanko didesnes lietuvių gyvenvietes. Tokiu būdu yra palaikomas ryšis su visuomene ir fondo įgaliojiniais. Fondas turi būti visą laiką matomas ir girdimas, jeigu nori didėti ir stiprėti, nes aiškiai matome, kad jis nėra užtenkama didelis visų poreikiams patenkinti. O tie poreikiai nemažėja, bet visą laiką didėja ir dar dides. Tad reikia tikėtis, kad visuomenė reikalą supras ir šį vajų dar gausiau parems!

Menkas tas dailės kūrinys, kuris neįstengia sulaikyti žmogaus bent pusvalandį nuo niekingų minčių ir nedorų darbų.

D. Leopardi

DR. DOMAS LAPKUS

Praktika su Dr. McEligott ir Dr. Adams VIDAUŠ IR PLAUČIŲ LIGOS 15300 West Ave., Orland Park 708-349-8100 10 W. Martin, Naperville 708-355-8776 Valandos pagal susitarimą Nakties metu tel.: 708-857-8383

Kab. tel. (1-312) 585-0348; Rez. (1-312) 779-5833 **DR. FRANCIS MAŽEIKA** GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 4255 W. 63rd St. Val. pagal susitarimą; pirm. ir ketv. 12-4 6-9; antr. 12-6; penkt. 10-12; 1-6.

Kab. tel. (1-312) 471-3300 **VIDAS J. NEMICKAS, M.D.** KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS 7722 S. Kedzie Ave., Chicago, Ill. 60652

Cardiac Diagnosis, Ltd. Marquette Medical Building 6132 S. Kedzie Chicago, IL 60629 Tel. (1-312) 436-7700

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D. S. PRASUD TUMMALA, M.D. PETER STECY, M.D. Y. CHRISTOPHER CHIU, M.D. CESAR J. HERRERA, M.D. Širdies ir Kraujagyslių Ligos Valandos pagal susitarimą

Namų (708) 584-5527 **DR. ALGIS PAULIUS** ORTOPEDINES LIGOS CHIRURGIJA 6132 S. Kedzie, Chicago, Ill. Tel. (1-312) 925-2670 1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120 Tel. (708) 742-0255 Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS DANTŲ GYDYTOJA 9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL 1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave. Tel. (708) 598-4055 Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS Optometristas (Kaiba lietuviškai) Tikrina akis, pritaiko akinius 2618 W. 71st St. Tel. (1-312) 737-5149 Val. pagal susitarimą Palos Vision Center, 7152 W. 127th St Palos Hgts, Ill. Ketur. val. 3-6 v.v. Tel. (708) 448-1777

DR. LEONAS LIBUTIS INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA 2656 W. 63rd Street Val. antr. 1-4 v.p.p. ir ketv. 2-5 v.p.p. Šešt. pagal susitarimą Kabineto tel. (1-312) 776-2880. Rez. (708) 448-5545

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C. Specialybė – Vidaus ligų gydytojas Kalbama lietuviškai 6165 S. Archer Ave. (prie Austin) Valandos pagal susitarimą Tel. (1-312) 585-7755

ARAS ŽLIOBA, M.D. AKIŲ CHIRURGIJA AKIŲ LIGOS Good Samaritan Medical Center-Naperville Campus 1020 E. Ogden Ave., Suite 310, Naperville IL 60563 Tel. 1-708-527-0090 Valandos pagal susitarimą

DR. VIJAY BAJAJ, M.D., S.C. GYDYTOJAS IR CHIRURGAS SPECIALYBĖ – širdies, plaučių, kraujag. spaudimo, artrito ir cukraus ligos. Šešiasdešimt metų dirba Medicare Priklauso Holy Cross ir Christ ligoninėms 2434 W. 71 Street, Chicago Tel. (1-312) 434-5840 (veikia 24 val.) Pirm., antr., ketv., penkt. nuo 12 iki 6 v.v.

Kab. (1-312) 735-4477; Rez. (708)246-0067; arba (708)246-6581 **DR. E. DECKYS** GYDYTOJA IR CHIRURGAS SPECIALYBĖ – NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS CRAWFORD MEDICAL BUILDING 6440 So. Pulaski Road Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS SPECIALYBĖ – AKIŲ LIGOS 3900 W. 95 St. (708) 422-0101 Valandos pagal susitarimą Pirm. 3 v.p.p.-7 v.v., antr. 12:30-3 v.p.p. treč. uždaryta, ketv. 1-3 v.p.p., penkt. ir šešt. 9 v.v.-12 v.p.p.

6132 S. Kedzie Ave., Chicago (1-312) 778-6969 arba (1-312) 489-4441 **DR. K. A. JUCAS** ODOS LIGŲ SPECIALISTAS ISSIPLETUSIŲ KUJŲ VENUŲ IR ZAIZDŲ GYDYMAS ODOS AUGLIŲ IR KOSMETINE CHIRURGIJA

DR. ALGIRDAS KAVALIŪNAS Specialybė vidaus ir kraujag. ligos Nechirurginis išsipleusių venų ir hemoroidų gydymas 5540 S. Pulaski Road. Tel. (1-312) 585-2802 Valandos pagal susitarimą Pirm., antr., penkt. 12:30 v.p.p., ketv. 2-7 v.v. Reikalavimai atvažiuojant ir namus

DR. JOVITA KERELIS Dantų Gydytoja 3315 W. 55 St., Chicago, IL Tel. (1-312) 476-2112 9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL Tel. (708) 598-8101 Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: (708)652-4159 **DR. P. KISIELIUS** GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 1443 So. 50th Ave., Cicero Kasdien 1 iki 8 val vak. Išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. popiet

DR. PETRAS V. KISIELIUS INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS gydymas bei chirurgija 5635 S. Pulaski Rd., Chicago 312-585-1955 172 Schiller St., Elmhurst, IL 60126 708-941-2806 Valandos pagal susitarimą Vakaraus ir savaitgaliais tel. 708-834-1120

DR. S. LAL SPECIALYBĖ – VIDAUŠ LIGOS 2454 W. 71st Street (1-312) 434-2123 Pirm. 2-7 Antr. ir ketv. 9-12. Penkt. 2-7

DVIGUBA ŠVENTĖ

Lapkričio mėnesį pradėjome su Visų Šventųjų švente. Rytojais diena, lapkričio 2-ąją, šventė Vėlinės. Tačiau, nepaisant, ką mes išmokome tikybės pamokose, lietuvių papročiuose — praktikoje Vėlinės turi didesnę asmenišką svarbą, negu Visų Šventųjų šventė. Nesunku suprasti kodėl. Visų Šventųjų — kažkaip atrodo lyg „svetimų“ šventųjų šventė — visokių italų, vengrų, ispanų, net kiniečių, japonų ir afrikiečių šventė. Gali jų tarpe būti ir lietuvių, bet jie neoficialūs, savotiškai anoniminiai šventieji. Oficialiems lietuviams šventiesiems turime atskiras šventes — kovo 4 d. šv. Kazimierui, sausio 27 d. — pal. Jurgui Matulaičiui.

Tiesa, lietuviai yra pasisavinę ir kai kuriuos nelietuvių šventuosius, kurių vardais pakrikštyta tiek daug lietuvių, kad ir tie šventieji lyg „lietuviškas“ tapy. Pavyzdžiui, šv. Antanas, šv. Jurgis, šv. Ona, šv. Jonas Krikštytojas, ir šv. Petras. Jų šventės net turi lietuviškus pavadinimus: Antaninės, Jurginės, Oninės, Joninės, Petrinės. Bet „Visi Šventieji“ — kažkaip atrodo lyg „trečios klasės“ šventieji. Pirmajai priklausytų „lietuviški“ šventieji — „savieji“, antrajai galėtų priklausyti visi, kurie turi savo šventę oficialiame liturginiame kalendarijuje. Trečiajai klasei priklausytų tie nežinomieji „visi šventieji“.

Visi žinome, kad tokių klasiifikacijų Bažnyčia nemoko, bet, jei atvirai pastebėsime savo jausmus — emocijas ryšium su minėtom šventėmis, daug kas pripažinsime, jog, nepaisant katalikiško auklėjimo nuo vaikystės, kai kuriais atvejais net ir aukštesnio teologijos mokslo, mūsų jausmai iš tikrųjų pripažįsta tokias šventųjų kategorijas. Tad Visų Šventųjų šventė nepalieka tokio įspūdio kaip Vėlinės.

Vėlinės mus riša su brangiais mūsų mirusiais asmenimis, mums duoda progą paminėti ryšį su mūsų mirusiais tėvais, seneliais, proseneliais, gal net iki žilos, prieškrikščioniškos senovės. Vėlinėse prisimename mums asmeniškai giliai reikšmingus asmenis, nepaisant jų „statuso“ anapus. (Tai ne mums žinoti, o tik tikėti, šaukiantis Dievo gailėstingumo ir maloningumo.) Pagaliau Vėlinės mus pačius pastato akistatos su savo gyvenimo atėjancija pabai-gai ir tuo paliečia jau kiekvieną, net ir tuos, kurie dar nesulaukė brangaus artimo asmens mirties. Tad nenuostabu, kad Vėlinės mūsų širdyse randa stipresnį atgarsį.

Galbūt prieš Vėlinės Bažnyčia kaip tik tyčia davė mums džiugią Visų Šventųjų šventę, kad rudenį, „mirštant“ gamtai, prisimindami mirusiuosius, nepaskestumėm juosose minityse — abejonėse, mąstydami tiek apie savo, tiek ir apie savo mirusių artimųjų galimus dvasinius trūkumus, dėl kurių gal baimė kelia jų amžinasis likimas.

Visų Šventųjų šventėje Bažnyčia kviečia mus džiaugtis ir švęsti Dievo gerumą šventuosiuose, kurie jau dabar su juo džiaugiasi. O Visų Šventųjų šventė yra kaip tik *nekanoniškesniems* šventiesiems. Kas gi jie? Visi žmonės, kurie su Dievo pagalba jau yra tikrai parengti priimti didžiojo džiaugsmo pil-

natvę danguje ir ja džiaugiasi. Kitaip pasakius, Visų Šventųjų šventėje švenčiame ne tik tuos, kurie, dar žemėje būdami, pasiekė tobulybę, bet ypač tuos, kurie tik po mirties per Dievo malonę su mūsų maldų pagalba pasiekė tobulumą — būtent, džiaugiamės su sielomis, jau praėjusiomis tą būseną, kurią vadiname skaiestykla.

Iš tiesų tu „visų šventųjų“ tarpe gali būti ir daug mums asmeniškai pažįstamų žmonių. Galbūt ne vienu atveju nustebtumėm, sužinoję, kas jau yra danguje ir kas dar nebaigęs žemiškos kelionės.

Visų Šventųjų šventė mums duoda vilties dėl savo amžino išganymo ir progą džiaugtis su mūsų mylimais mirusiais, kurie jau pasiekė Kristaus per Krikštą mums žadėtą amžinąjį gyvenimą. Per šią šventę, žinoma, prisimename oficialius, kanonizuotus, mums įspūdį padariusius šventuosius, kurie jau tikrai yra danguje ir daug mums padeda, žemėje gyvenant. Bet šią dieną ypač prisimename tuos šventuosius, kurie neturi sau paskirtos dienos kalendariuje.

Jų tarpe bus ne viena senelių prieglaudoje mirusi senutė, kurios vardą žinojo tik prieglaudos tarnautojai, išrašę valdžiai sąskaitą dėl jos išlaikymo. Tokie žmonės, kaip žinome iš Kristaus pamokymo šv. Rašte, yra Dievui itin brangūs ir greitai atsiduria Dangiškojo Tėvo glėbyje. Taip pats Kristus pasakojo apie visą gyvenimą kentėjusį Lozorių, prašiusį turtoolio išmaldos (Lk 16:19-31), kuris numiręs tuojau atsidūrė „Abraomo prieglobstyje“ (žydiški kalbanti, danguje).

Lapkričio 1 d. švenčiamejame šventųjų tarpe gali būti mūsų mėgstamiausia pradžios mokyklos mokytoja, mūsų buvę kaimynai Lietuvoje, žuvę rezistencijoje prieš nacius ar bolševikus. Lapkričio 1 dieną džiaugiamės ir dėkojame Dievui, kad su juo danguje kryžstauja mirusieji vaikai — mūsų vaikai: jauni mirę mūsų broliukai ar sesutės, klasės draugai. O Jėzus, žemėje būdamas, juos apkabino, sodino ant kelių ir net statė suaugusiems pavyzdžiu (Mk 10:13-16).

Visų Šventųjų šventėje dėkojame Dievui, kad išklause visų tų maldų, kurias per tiek metų Vėlinių ir kitomis progomis aukojome už mirusius, dėkojame Dievui už jo ištikimumą, kad tokiems pulkams žmonių jau išpildė K. ikštų duotą pažadą. Dėkojame Dievui už mūsų mirusių vyrus ir žmonas, kuriuos jis jau ativedė pas save ir kurie dabar už mus meldžia Dievo mums reikiamų malonių, padeda mums sunkiuose gyvenimo momentuose. Dėkojame Dievui už mūsų tėvus, kurių netekome dar savo vaikystėje, bet kurių lemiantį vaidmenį savo gyvenimuose, mes užtariant pas Dievą, tik suaugę pradėjome vertinti.

Iš tikrųjų Visų Šventųjų šventė ir Vėlinės yra tik dvi dalys vienos šventės. Pirmoji — džiaugsmingos padėkos šventė už tuos, kuriems mūsų maldų nebereikia, bet kurie, mus taip gerai pažindami ir mylėdami, danguje už mus meldžiasi. Antroji — ypatinga diena, paskirta melstis už tuos, kurie dar nepaaužė priimti amžino džiaugsmo dovana.

a.j.z.

Nėra tokio žmogaus pasaulyje, kuris būtų visiškai nereikalingas Dievui.

Spencer

Kiekvienas dalykas yra daromas iš meilės, o pati meilė yra sukurta dėl Dievo.

Balbo

PSICHIATRIJA

LIETUVOJE KGB VORATINKLYJE

P. PALYS

Apie neribotą okupacijos laikotarpiu Lietuvoje KGB šėlsmą „Lietuvos aidas“ išspausdino seriją straipsnių, juos pavadinęs „Voratinklis“. Iš tos serijos trys straipsniai („L.A.“ numeriai 161, 162 ir 163) buvo skirti į avaižuoti, kaip KGB piktnaudžio viena medicinos specialybė — psichiatrija, „gydant“ rezistentus.

Tuose straipsniuose yra iškelti kelių asmenų „nusikal-timai“ ir kaip jie buvo „gydomi“. Ten rašoma, kad 1975 m. Lietuvoje nuskambėjo psichiatru įkviecinė veikla prieš jurbarkietę Angelę Paškauskienę. Ji psichiatru E. Demidiuk, A. Maželiene, N. Naujokaitytės ir D. Stanionienės buvo apkaltinta už priešišką nusi-teikimą tarybinės santvarkos atžvilgiu. Siekdama tą san-tvarką susilpninti ir pakirsti, 1974 m. Paškauskienė savo dar-bovietėje išspausdino antitary-binio turinio lapelius ir juos iš-platino. Jie „priešo išvadą, kad Paškauskienė reikalingas pri-verstinis gydymas specialaus tipo psichiatrinėje ligoninėje“. 1975 kovo 9 d. LTSR Aukščiausias teismas Angelę Paškauskiene, ekonomikos fakulteto studente, dviejų mažamečių vaikų motina, apkaltino ir nu-tarė: „Paskirti priverčiamąją medicininio pobūdžio priemonę — atidavinimą į specialaus tipo psichiatrinę ligoninę. Nutartis kasacine tvarka neskundžiama ir neprotestuojama“.

Po to aprašoma, kaip buvo susidorota su Angele Paškauskiene ir ilgas jos kryžiaus kelias, į kurį ją pasiuntė psichiatrai už tai, kad ji kuo ga-lėjo, prisidėjo prie šventos lietuvių tautos kovos dėl lais-vės. A. Paškauskienės jau nebė-ra tarp gyvųjų...

Straipsnis paaiškina ir ką reikė patekus į specialaus tipo psichiatrinę ligoninę: 1. išvežimą iš Lietuvos; 2. mažiausiai trejus metus ypač negailėstingą, sadistiškos medicamentinio kankinimo, gyvenant ir dirbant sunkų prie-vartinį darbą kriminalinių nusikaltečių aplinkoje, patiriant nuolatines patyčias, žeminimus ir nuolatines baimę; 3. sugrįžus iš spec. ligoninės, mažiausiai pusę metų prievartinio „gydymo“ bendrojo tipo ligoninėje; 4. mažiausiai pen-kerius metus psych. dispancerio „įskaitoje“, lankantis jame pri-verstinai ne rečiau kaip kartą per mėnesį; 5. diskriminacija

kiekviename žingsnyje, kai visi visur tave laiko psichiniu ligoniu.

1975 m. Lietuvos KGB, pade-dant psichiatrams, susidoroto su karštu patriotu Valdemaru Ka-raliūnu. Psichiatrai Demidiuk, Naujokaitytė, Maželiene ir Kaš-čenevskij nurodo, kad Karaliū-nas „aiko save kovotoju už lie-tuvių tautos laivę. nes ji pa-vergta rusų ir ta. ypač valdžios, kurios jis nekencia jau nuo 14 metų amžiaus. Jau tada nu-sprendęs, kad būtina kovoti už savo tautos laisvę, ketino bėgti iš Tarybų Sąjungos ir ten kovi-ti. Apgailėstauja, kad buvo su-laikytas. Klausė užsienio radi-jo, nes norėjo realizuoti savo idė-ja... Apie savo veiklą tiriamasis kalba su pasididžiavimu ir savo vertės pajautimu...“ Išvada: „Karaliūnas yra paranojinio rato psichopatinė asmenybė, būtina jį prievartiniu būdu gydyti specialaus tipo ligoni-nėje“. Tai 1975 m. rugsėjo 15 d. LTSR Aukščiausias teismas, pirmininkaujant M. Ignotui, ir patvirtino.

1973 m. balandžio 27 d. teismo medicininės ekspertizės komisi-ja iš psichiatru E. Demidiuk, V. Stropaus ir D. Stanionienės, be rimto pagrindo Petriui Cidzikui parašė diagnozę: „Šizofrenija, paprasta forma, vangų eiga“. Ir pridėjo: „Jam reikalingas pri-verstinis gydymas specialioje psichiatrinėje ligoninėje“.

Tais pačiais metais birželio 6 d. LTSR Aukščiausias teismas nagrinėjo Petro Cidziko, teisės fakulteto IV kurso studento, bylą ir nustatė, kad Petras Cid-zikas „vedė antitarybinę agita-ciją, gamindamas ir platindamas antitarybinio turinio li-teratūrą, parašė ir išplatino Vilniaus universiteto centri-niuose rūmuose atsišaukimą, kviečiantį susirinkti visus 1973 m. vasario 16 d. 20 val. i Gedimino aikštę pažymėti buvusios buržuazinės Lietuvos nepriklausomybės 55 metines. Taip pat laikė savo namuose ir platino nelegaliai išleistas brošiūros „Lietuvos kataliki-bažnyčios kronika“ trečią numerį“. Ir Cidzikui: „Turi būti paskirtas priverstinis gydymas specialaus tipo psichiatrinėje ligoninėje“.

1970 m. gegužės mėnesį KGB suareštavo ir saugumo rūmuose įkalino Finansų ministerijos Vyriausios valstybinio drau-

dimo valdybos vyr. gydytoja Algirdą Statkevičių. Jis buvo pasiūstas pas psichiatrus „iš-tyrimui“. Psichiatrai Kašče-nevskij, Gutmanienė ir Maže-lienė savo akte konstatuoja: „A. S. Statkevičius kaltinamas, kad kelerius metus tarp savo bendradarbių ir pažįstamų plėtojo antitarybinę agitaciją, skleidamas įvairius šmeiži-kiškus prasimanymus, žemi-nančius tarybinę valstybę ir visuomeninę santvarką... sukū-rė ir rašomąją mašinėle kelias egzemplioriais perrašė antitary-binį kūrinį „Bendražmoniškumo manifestas“ arba „Vi-suomenis gyvenimo abėcėlė“. A. Statkevičius buvo diagnozuo-ta paranojinė psichopatinė ir padaryta, kaip ir visiems ki-tiems, išvada: „Reikalingas pri-verstinis gydymas specialaus tipo psichiatrinėje ligoninėje“.

Po dešimties metų, 1980 m., KGB vėl areštavo gydytoja Algirdą Statkevičių, tuo metu dirbusį psichiatru Vilniaus grei-tosios med. pagalbos stotyje. Tuomet jis buvo pakaltintas už veiklą Lietuvos visuomeninėje grupėje Helsinkio susitarimų vykdymui remti, knygos „So-fiokratija ir geodoroviniai jos pagrindai“ parašymą bei kitus disidentinius veiksmus.

Dabar psichiatrinės ekspertizės akte, kuris buvo surašytas, dalyvaujant KGB tardytojui Malevičiui, prof. Šiurkui, doc. Dembinskui ir kitiems, buvo pa-rašyta: „A. Statkevičius serga lėtinio pobūdžio psichine liga šizofrenija, cirkuliarine forma, ir jam reikalingas priverstinis gydymas specialaus tipo psi-chiatrinėje ligoninėje. Pasi-remdamas šia rekomendacija, Aukščiausias teismas tą ir patvirtino, pridėdamas: „Nutar-tis kasacine tvarka neapskun-džiama ir neprotestuojama“.

Gydytojas Algirdas Statkevi-čius psichiatrinuose kalė-jimuose atkėntė septynerius metus. Į kalėjimus jis pateko per Lietuvos psichiatrus, palaikiusius gerus santykius su KGB. 1989 m. A. Statkevičius išvyko į JAV. Ten jis buvo iširtas Amerikos psichiatru asociacijos, kur apie A. Statkevičiaus psichinės sveikatos būklę buvo nustatyta: „Nuodugnai ištyrus: jokios psichinės diagnozės ir jokių psichinės ligos požymių praityje“.

Tų trijų straipsnių seriją apie psichiatrijos piktnaudžiojimą Lietuvoje, jei esant okupanto replėse, gydytoja Dalia Geru-

Mokslirinkai taikosi šauti į mėnulį

Sakoma, kad geriausios, nau-jausios ir idomiausios idėjos gimsta ne laboratorijose, bet literatūroje. Mokslininkai tik pakartoja tai, ką rašytojai savo vaizduotėje sukūrė. Labai dažnai iš tų pirmųjų išvalgų knygos puslapiuose išsivysto nuostabūs išradimai.

Vienas žinomiausių mokslin-ės fantazijos autorių buvo Jules Verne, kurio herojai leidosi į vandenynų gelmes nuostabiais povandeniniais laivais ir skrido į mėnulį erdvėlaiviu. Vadinasi, jau beveik prieš 100 metų Jules Verne rašė apie galimybes šau-ti iššauti erdvėlaivį iš milžiniškos patrankos tiesiai į mėnulį.

Populiariosios mokslinės fan-tazijos kūrėjai pasėja ne vieno išradimo mintį ir moksliniame pasaulyje, todėl nenuostabu, kad mokslininkai jau prieš kiek laiko pradėjo rimtai tyrinėti visai naują idėją: pastatyti patranką, kuri pajęgtų iššauti nes erdvėlaivius, bet tam tikro svorio įvairių medžiagų siuntas į mėnulio orbitą. Tai būtų pi-

laitienė, užsklendžia šiais žo-džiais: „Tokiu amoraliu psi-chiatru, padėjusiu Lietuvą gramzdinti i nykaus nudva-sėjimo liūną dėka, tapo nu-vertinta visa plati ir žmonėms labai reikalinga medicinos sritis — psichiatrija, nes ji emė gin-ti komunistų partijos interesus ir ideologiją, o žmogų vertinti fariziejiškais bolševikiniais kriterijais“.

D.B.

Lietuvos Vaikų Viltis komiteto globjami vaikai Chicago miesto centre (iš kairės): Mindaugas Boruta, Ainaras Alijošius, Mindaugas Jakubka, Kęstutis Aleksandravičius, Pauliukas Lazdauskas ir Rūta Kacucevičiūtė.

NIEKAM NEREIKALINGI

JURGIS JANKUS

21

— Nė jokios. Vakar rytą buvo proga nukniaukti Dudeną, bet nenorėjau apsigvoti.
— Dudeną? Kas tas Dudenas. Niekada tokio negirdėjau.
Papasakojau, kas tas Dudenas ir kaip vidury laukų paliktam automobiliuje nakvojau.
— Niekada nepagalvojau, kad būtų badas knygu. Kai buvom pas vokiečius, nors laiko ir nedaug tebuvo, bet pas juos knygu buvo daugiau, negu turėjau laiko, o kai dabar laiko marės, tik viena knyga. Po trijų kartų ją beveik mintinai moku. Klausinėju daržinėje, niekas nė vienos neturi. Viena šeima turi elementorių. Ar gali kas knygu badu mirti? Jeigu gali, aš būsiu pirmoji.
— Nežinau. Žinau, kad knygos atsirado ne taip seniai, o žmonės buvo jau kur kas seniau, ir niekur neuztikau, kad anais beknygiais laikais būtų kas iš knygu bado miręs.
— Kad tu... Buvo laikai ir kai duonos nemokėjo kepti, bet nemirė. Rado ką kitą. Ir knygas tada pavadavo pačios imantiausias pasakos. O kas dabar bėmoka pasakas sekti. Mama sako, kad jos motina daug pasakų mokėjo, net ir savo pačios pasakų sudė-davo. Kas dabar bėmoka pasakų. Ir seni, ir jauni, sako, vakarais susirinkdavo jos pasakų paklausyti, pamė-gink juos sušaukti dabar. Pasakyk, kad šiandien po vakarienes seksim pasakas, manai, kad jie ateis. Netu-rės ką veikti, pakampiais žiovaus, bet neis. Pasakų! Hm!

Jai bešnekant, man atėjo mintis.
— Matai, kas ten? — parodžiau jį dvaro rūmus.
— Matau. Didelis gražus namas, su šauniomis priekinėmis durimis, su puošnia veranda šone. Beveik rūmai. Tai kas?
— Tenai kas nors gyveno, o gal tebegyvena. Tuose namuose turėtų būti ir knygu. Kas žino, gal ir labai daug. Vokiečiai visada knyga mėgo. Gal net mylėjo. Einam pašnypinėti.
— Bet dabar ten amerikietis. Komendantas, — pasitraukė atbulą.
— Tai kas. Amerikietis irgi iš to paties Dievo molio krėstas. Nešnekės, tegu nešneka. Bet kai angliškai prašnekinsiu, gal pasijus naują pasaulį atrades.
— Tai moki ir angliškai.
— Šiek tiek. Treji metai gimnazijoje, o paskum neapleidau. O vokiečių pasitaikė tam pačiam name gyventi su rudmarškiniu, su kuriuo kartais sušnek-davom vokiškai, ypač kai manęs prireikdavo. Šeiminiškai vokiškai nė vieno žodžio padoriai negalėjo sumesti. Sykį jis pamatė mane skaitant anglišką knygutę. „Tai ir angliškai moki?“ — paklausė. „Gerai, dabar šnekėsiu tik angliškai“. Nuo to laiko taip ir buvo. Jis buvo buvęs gimnazijoje angļu kalbos mokytojas ir džiaugėsi čia suradęs šiek tiek angliškai liežuvį apverčiantį.
— Tai ką? Einam? Nesuės.
— Gal pirmą kartą nueik vienas, — spyrėsi.
— Kas nori žverienos, eina medžioti, kas žuvenos, eina žvejoti. Nežiūri, ar lyja ar sminga, ar vejas per galvą verčia, vis tiek eina. Tikrai nori knygu? Einam. Nerasis, blogiau nebus negu dabar. Ir geriausi medžio-tojai ne visada parsineša.
Paėmiau už rankos ir patraukiau su savim. Iš pradžių lyg pagaišo, paskum pasiryžo.

8.

Nuėjom. Tiesiai į priekines duris. Palipom kelis akmeninius laiptus. Viena durų pusė buvo visiškai atlapa. Toliau ant stalo buvo kepalas labai baltos duonos, tokios baltos, kad burna net seile pasruvo, šalia keli puodukai, kavinkas, lėkštės, galė stalo sė-dėjo amerikietis ir žiūrėjo į kažin kokį popierių. Ilgai prie durų žiopsoti buvo nepatogu, įėjau tarpdurin ir pasisveikinau angliškai.
— Labas rytas.
Bet nirsė mus jau buvo pastebėjusi. Man nespėjus dar baigti savo pasisveikinimo, ji buvo čia pat ir, lyg kokius išbrovėlius, savo būdu pasveikino vokiškai:
— Ko norite?
Buvo turbūt ta pati gailėstingoji seselė, apie kurią šnekėjo vyrai, nes kaktoje ir, rodos, dar ant pakilios krūtinės turėjo raudonus kryžius.
— Nieko ypatinga. — į jos vokišką sutikimą atsa-kiau angliškai. — Norėjom pasimatyti su ponu komendantu.
— Ponas komendantas dabar labai užsiėmęs, — ji vėl vokiškai.
Tuo tarpu „ponas komendantas“, jaunas, gal mano paties amžiaus, gal porą metų vyresnis, amerikietis, su trim makaronais, kaip mūsų vyrai sakydavo, ant rankovės, pakėlė galvą nuo popieriaus ir su nežymiu šypsniu žiūrėjo į mus.
— Gal galim čia ant laiptų palaukti, kol ponas komendantas ras mums kelias laisvas minutes?
Moteris dar norėjo ką sakyti, bet komendantas tuo metu pakilo.
— Prašom užteiti, — pasakė. — Savo aš jau pabaigiau.
(Bus daugiau)

TYLOS SKRAISTĖ TEBEGAUBIA STASIO ŠILINGO DARBUS LIETUVAI

SAULIUS KUBILIUS

Prieš 30 metų mirė Stasys Šilingas. Įsivyravo tylą, tokia nebūdinga dinamiškam jo būdai, daugialypė veikla, audringam gyvenimui. Įsivyravo tylą apie jo gausius darbus, kilnius siekius, tragišką likimą. Mirtis retai būna tokia negailestinga, kad lemtingu jos atėjimo metu kartu su gyvybe nusineštų visus pėdsakus žmogaus, kuris tiek daug visą gyvenimą davė, kad kiti turėtų. Nenugalima mirtis tai gali, nors dažniausiai taip būna, tik gyviesiems norint. Kažkieno buvo norėta kapo duobės tamson su žemiškaisiais palaikais palaidoti ir visa tai, kas liudijo Šilingo savąjį „As“.

Kažkas džiūgavo, kad su natūralia mirtimi Kelmėje 1962 m. lapkričio 13 d. amžiams užvertas paskutinis gyvenimo lapas aistringai ir nenulstamai kūrusio Lietuvai žmogaus, iki paskutinio atodūso kovingai tikėjusio lemtingu Lietuvos prisikėlimu. Tiesa, dvasios marionetas ir didžioji tylos prasidėjo anksčiau, pirmosiomis tautos genocido valandomis. Tada tylos šaukliai iš gyvųjų tyčiojosi ir su jais nesiskaitė. Nebuvo nieko švento, nebent tik tylos jėgų valdžia. Kaip kitų, vien Lietuva degusių, gyvų ar mirusių veikėjų, taip Stasio Šilingo vardas turėjo būti braukiamas, aplenkiamas, nutylimas. Bet ne visuomet tai buvo įmanoma. Tad tiesios klastotojų, istorijos budeliams ir tylos pranašams buvo dar viena išeitis: kurti priedų įvaizdį. Tada daryti buvo nesunku, nes Stasys Šilingas buvo svarbus ir įtakingas Lietuvos kūrėjas.

Prieš 30 metų Stasys Šilingas amžinai palaidotas saulei gerų žmonių. Bet tada paminklą pastatyti buvo uždrausta. Skend užmarštin „Lietuvą mylėjęs valstybės ir visuomenės veikėjas“ – toks prašas tik Atgimimo metu, 1988-aisiais metais, šeimos pastatytame antkapėje Kelmės kapinėse. Trisdešimt metų skriaus ir jo mirties diena. Trisdešimt metų tylos dienos, kurią mena tik užsienyje – Jungtinėse Amerikos Valstijose, Kanadoje ir Australijoje tebegyvenančios septynios dukros Šilingaitės bei gausios, po visą pasaulį išsibarsčiusios, jų šeimos. Įsivyravo tylą, kurios taip troško okupacinė TSRS administracija, prieš 30 metų paskutinį kartą užvertus Stasio Šilingo bylą. Jei ji nedingusi iš archyvų, Lietuvos genocido tyrinėtojas ras, kaip okupantui rūpėjo, kad su Šilingo mirtimi amžiams įsivyrautų tylą.

Mirtis mena galą. Mirtimi užbaigiamas kūrimas. Mirtyje atsiskleidžia gyvybės prasmė. Fizinė mirtis negailestinga. Dvasios mirtis žiauri. Lapkričio 13 d. minime Stasio Šilingo kūno atsiveikimą su pasauliu. Bet jo dvasios marionetas ir žudymas prasidėjo, kaip jau minėta, kartu su tautos genocido pradžia – 1941 metais birželio 14-tą dieną. Ir iš tiesų jau nuo tos dienos įsivyravo tylą, kur kas baisesnė už kūno žudymą ir fizinę mirtį. Ir nuo tos kraupios birželio dienos, kai Stasys Šilingas, jo žmona Emilija Šilingienė ir Raminta Šilingaitė, penktoji devyntųjų dukterų, atplėšti nuo likusių šeimos narių ir išskirti, buvo išstremti iš Lietuvos, prasidėjo ne tik dvasinė ju, kaip ir nesuskaičiuojamų tūkstančių kitų, mirtis, bet ir šeimos, kaip ir nesuskaičiuojamų tūkstančių kitų šeimų, tragedija. Liko Lie-

tuvoje iki 44-tų metų septynios seserys Šilingaitės, karo audros vėliau nublokštos, per Vokietiją, į visus žemės pakraščius. Nors fiziškai atskirti, dvasia jie liko kartu. Nepakeliamas gyvenimas Altajaus krašte greitai nusinešė Emilijos (1943) ir Ramintos (1944) gyvybes. Stasiui Šilingui teko kentėti darbo lageriuose, kalėjimuose, o po amnestijos, 54-ais metais pergyventi dar kitą išstėmimą iš Lietuvos, joje pabuvus vos tris savaites. Žmonos ir dukters Ramintos jis daugiau nebesutiko. Ryšys su Vakaruose gyvenančiomis dukterimis ir jų šeimomis atkurtas tik 1956 metais. Vienam pirmųjų laišku iš psichiatrinės internato Ukrainos Žitomiro srityje Stasys Šilingas savo dukroms laisvėje rašo: „...vienas – vienužis, (...) be jūsų visą 5,550 dienų. (...) Toks lygių – lygtelis skaičius ligi šios dienos.“ Tiek pat ir daugiau dienų kankino įsivyravusi tylą, primestinė tylą, mirties tylą. Tame pačiame laiške 1956 metų rugšėjo 20 dieną Stasys Šilingas rašo: „Gyvenu atsiminimais. Su jumis, su visais, kurie esat, kurių nebėr. (...) Pasidariau metini kalendorių vieną lapo pusę, kad iš karto, akį metus, visus metus matyti. Atmintines dienas paspalvinu, kad išsiskirtų (...). Štai užrašas ant vieno tokių (...) kalendorių lapų, palydintį jį metams pasibaigus. „1955 m. VI.23. Vadinasi dar vieneri metai išsibraukė iš mano gyvenimo... Tūkstančius kartų, po kelis, dažnai po keliolika ir net keliasdešimt sykių dienoje atskleidžiau šitą brangų lapą. Stovindavau ties juo, tartum ties altoriaus maldoje ir sekdamas dienų virtinę, stabtelėdamas ties atmintinių, atgavindavau dingusias laimės praitiesis vaizdus su tėveliais, su Tulyte, su jumis dukružėlės...“ „O dabar. Tasai nebylis lapas vienintelis klausėsi mano didžiojo skundo tik sau pasisakomo, vienintelis lydėjo mano išties metų tylumą. Štai jau du metai su viršum visoj apylinkėj ne vieno lietuvių. Lietuvišką žodį tariau tik pat sau ir girdžiu tik savo tariaimą.“ Visos dvasinės ir fizinės Stasio Šilingo kančios baigėsi po metų, grįžus į Lietuvą. Kelmėje 62-ais, einant 77 metus. Šiais 1992 metais geraraidžių tėvynainių dėka, Emilijos ir Ramintos palaikai buvo pagabenti ir amžinajam atilsui paguldyti prie vyro ir tėvelio Bytauto gimtinės, Kelmės, kapinėse.

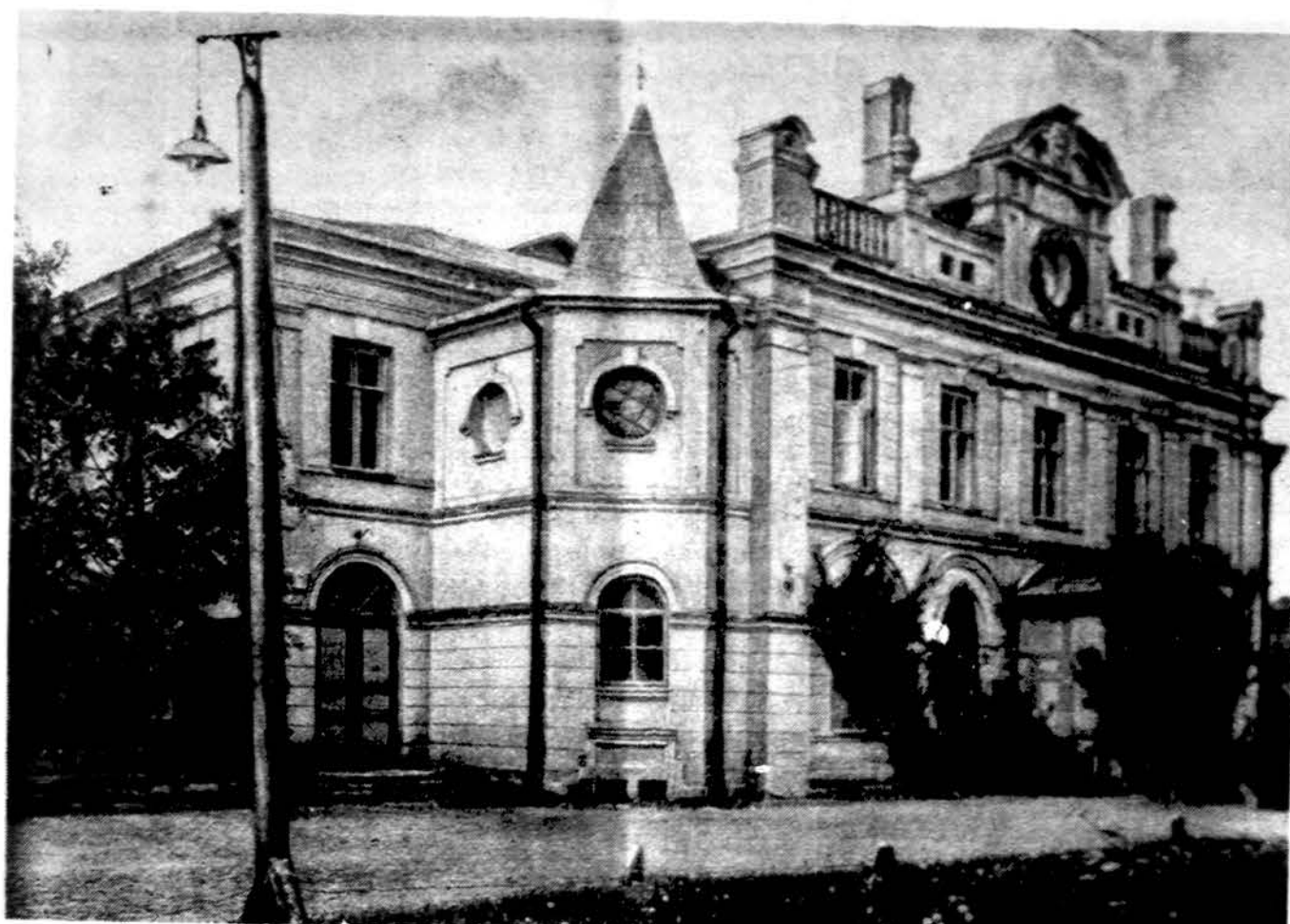
Trumpai apie Stasio Šilingo, kalinio ir tremtinio, susirašinėjimą. Saugoją jis ne tik visus artimųjų ir bičiulių laiškus, bet ir visų savo rašytų laišku nuorašus. Jūs visus kruopščiai įregistruodavo sąsiuvinėje atskirai įrašydamos gavimo, siuntimo datas, eilės numerį, bendrą mas prasidėjo, kaip jau minėta, kartu su tautos genocido pradžia – 1941 metais birželio 14-tą dieną. Ir iš tiesų jau nuo tos dienos įsivyravo tylą, kur kas baisesnė už kūno žudymą ir fizinę mirtį. Ir nuo tos kraupios birželio dienos, kai Stasys Šilingas, jo žmona Emilija Šilingienė ir Raminta Šilingaitė, penktoji devyntųjų dukterų, atplėšti nuo likusių šeimos narių ir išskirti, buvo išstremti iš Lietuvos, prasidėjo ne tik dvasinė ju, kaip ir nesuskaičiuojamų tūkstančių kitų, mirtis, bet ir šeimos, kaip ir nesuskaičiuojamų tūkstančių kitų šeimų, tragedija. Liko Lie-

tamai nugarimzdė, išnyko, žuvo užmaršties liūne. Tai vis mirtinos tylos sąlygų pasekmės. 58 metų gruodžio 25 dienos laiške dukterims Stasys Šilingas be kita ko rašo: „Dar vienas negailestingas kirminas skaudžiai graužia mane. Dažnai – dažnai, kaž kurių jėgų supurtintas, akimirkai lyg sustangintas sustojau ir balsiai sušuku, – Dieve, Dieve, kiek daug nepasakytų jums, vaikelukai, (ir) tautai teks nusinešti nebūtin. Tai manasis Eli, Eli, liamma sabaktani.“

Prieš septynerius metus minėjome vilniečio Stasio Šilingo šimtąsias gimimo metines. Lietuva tada dar gaubė draudimų ir cenzūros paženklinta tylą, niekas negalėjo sukakti minėti gimtinėje. Ta proga, pačią sukakties dieną, 1985 lapkričio 23-ią, Chicago dienraštyje „Draugas“ Laima Šilingaitė Vansauskienė trumpa korespondencija – „Mūsų Tėvelį Stasį Šilingą prisimenant“ – pažymėjo, jog rašo „ne tam, kad išskaičiuojant jo gyvenimo faktus, įvykius ir datas būtų keliamas kpinas, visokeriopas jo įnašas savai tautai. (...) Mes tik prisimename savo tėvelį (...) kad sukaktį atėjus, jo vardas, išnišes iš tylos, pasiektų lietuviškąją spaudą“. Artėja 110-sios gimimo metinės. Dabar jau reiktų kur kas daugiau, kaip vien varo pamatinio spaudoje. Valstybininko, visuomenininko, laikraštininko, kultūrininko, buvusio Valstybės Tarybos pirmininko, ministro ir Seimo nario, daugelio politinių ir kultūrinių organizacijų steigėjo ir veikėjo, meno ir literatūros puoselėtojo Stasio Šilingo, idėjinį principų žmogaus, indėlio Lietuvos istorijoje šio šimtmečio pirmoje pusėje deramai neįvertintą. Reikalingas Stasio Šilingo darbo ir veiklos įamžinimas. Buves LUR ministras Juozas Urbšys 1985 metais parašytą rankraštį apie savo bendravimą su Stasiu Šilingu baigia taip: „Stasio Šilingo vaidmuo lietuvių tautinio sąmonėjimo, lietuvių kultūros ir Lietuvos valstybingumo raidoje yra svarbus ir didelis. Jis reikalingas atskiro tyrinėjimo“. Dabar, kai pagerbti senoliai ir kritusieji, kai krauju ir gyvybe išsikovota ir apginta nepriklausomybė, kai atnaujinamos sąlygos oriai gyventi ir dirbti atkurtoje valstybėje, turi būti nutraukta ir tylos skraistė apgaubianti Stasio Šilingo gyvenimo darbus.

taimai nugarimzdė, išnyko, žuvo užmaršties liūne. Tai vis mirtinos tylos sąlygų pasekmės. 58 metų gruodžio 25 dienos laiške dukterims Stasys Šilingas be kita ko rašo: „Dar vienas negailestingas kirminas skaudžiai graužia mane. Dažnai – dažnai, kaž kurių jėgų supurtintas, akimirkai lyg sustangintas sustojau ir balsiai sušuku, – Dieve, Dieve, kiek daug nepasakytų jums, vaikelukai, (ir) tautai teks nusinešti nebūtin. Tai manasis Eli, Eli, liamma sabaktani.“

Prieš septynerius metus minėjome vilniečio Stasio Šilingo šimtąsias gimimo metines. Lietuva tada dar gaubė draudimų ir cenzūros paženklinta tylą, niekas negalėjo sukakti minėti gimtinėje. Ta proga, pačią sukakties dieną, 1985 lapkričio 23-ią, Chicago dienraštyje „Draugas“ Laima Šilingaitė Vansauskienė trumpa korespondencija – „Mūsų Tėvelį Stasį Šilingą prisimenant“ – pažymėjo, jog rašo „ne tam, kad išskaičiuojant jo gyvenimo faktus, įvykius ir datas būtų keliamas kpinas, visokeriopas jo įnašas savai tautai. (...) Mes tik prisimename savo tėvelį (...) kad sukaktį atėjus, jo vardas, išnišes iš tylos, pasiektų lietuviškąją spaudą“. Artėja 110-sios gimimo metinės. Dabar jau reiktų kur kas daugiau, kaip vien varo pamatinio spaudoje. Valstybininko, visuomenininko, laikraštininko, kultūrininko, buvusio Valstybės Tarybos pirmininko, ministro ir Seimo nario, daugelio politinių ir kultūrinių organizacijų steigėjo ir veikėjo, meno ir literatūros puoselėtojo Stasio Šilingo, idėjinį principų žmogaus, indėlio Lietuvos istorijoje šio šimtmečio pirmoje pusėje deramai neįvertintą. Reikalingas Stasio Šilingo darbo ir veiklos įamžinimas. Buves LUR ministras Juozas Urbšys 1985 metais parašytą rankraštį apie savo bendravimą su Stasiu Šilingu baigia taip: „Stasio Šilingo vaidmuo lietuvių tautinio sąmonėjimo, lietuvių kultūros ir Lietuvos valstybingumo raidoje yra svarbus ir didelis. Jis reikalingas atskiro tyrinėjimo“. Dabar, kai pagerbti senoliai ir kritusieji, kai krauju ir gyvybe išsikovota ir apginta nepriklausomybė, kai atnaujinamos sąlygos oriai gyventi ir dirbti atkurtoje valstybėje, turi būti nutraukta ir tylos skraistė apgaubianti Stasio Šilingo gyvenimo darbus.

Kauno miesto teatras, kuriame buvo atidarytas Steigiamasis Seimas 1920 m. gegužės 15 d.

VINCO KRĖVĖS NORAS

Lietuvos žinių agentūra ELTA spalio 19 d. pranešė, kad „įvykdyta Vinco Krėvės-Mickevičiaus valia – jo palaikai iš tolimos Amerikos grįžo į laisvą tėvynę Lietuvą“.

Kokia buvo ta paskutinė V. Krėvės valia?

„Lietuvos Rytis“ aprašyme apie V. Krėvės palaikų atvežimą į Lietuvą teigiama, kad V. Krėvė yra taip pasakęs poetui Jonui Aisčiui: „Mano šiandien didžiausias noras, kad Lietuvos žemelė galėtų priglausti mano senus kaulus į tas kapines, kur ilsis mano tėvai“ (1992 rugšėjo 19, Nr. 184(619)). Taigi V. Krėvė norėjo, kad jo seni kaulai būtų parvežti Lietuvon. Bet, kaip žinoma, jo kūnas buvo sudegintas, paverčiant tuos kaulus pelenis. Tokiu būdu V. Krėvės paskutinė valia buvo ne tik neįvykdyta, bet jis tarytum buvo sumenkintas. Tauta, kuri gerbia savo didžiuosius žmones, jų kūnų nedegina, bet balzamuoja, kad ilgai išlaikytų jų vaizdą būsimoms kartoms. Taip Lietuvoje buvo padaryta žuvus transatlantinio skrydžio didvyriams Dariui ir Girėnui. Kiti žymūs Lietuvos žmonės anais nepriklausomybės laikais buvo iškilmingai palaidoti valstybės lėšomis.

Dabar gėda ir pagalvoti, kad, nepaisant šio didžiojo rašytojo noro, jo kūnas buvo sudegintas ir pelenai pagabenti į Lietuvą „paprastame kelioniniame krepšyje“. Šios gėdos nesu-

mažina ir iškilmingas pelenu nuvežimas į Subartonis.

Dar labiau apmaudu, kad šitaip su V. Krėvės kūnu buvo pasielgta, rūpinantis jo paskutinės valios įvykdymu tokioms organizacijoms bei Lietuvos valdžios įstaigoms, kaip Lietuvos Rašytojų sąjunga, JAV Lietuvių Rašytojų draugija, Lietuvos Mokslo akademija, Vilniaus universitetas, Lietuvių Fondas, Lietuvos kultūros bei švietimo ministerija („Liet. Rytas“, ten pat). Jei jau nebuvo galima nurasti lėšų parvežti V. Krėvės kaulus dabar, tai reikėjo palaukti, kol laikai pagerės.

Dabar, sudeginus V. Krėvės kūną, nebus kapo, kur būtų buvę priglausti jo seni kaulai. Jo gerbėjai turės pasitenkinti tik pelenais urnoje – jo sudeginto kūno likučiais.

V. Krėvė yra tik vienas iš tų žymių lietuvių tautos žmonių, kurie mirė ir palaidoti svetimose šalyse. Reikėtų pasirūpinti, kad su jais taip neatsitiktų, kaip su V. Krėve. Jei jie yra pareiškę norą, kad jų kaulai išsėtųsi Lietuvoje, tai taip ir turėtų būti įvykdyta, garbingai juos pervežant į Lietuvą ir palaidojant amžinam poilsiui, kad ne tik jų nemirtingi darbai, bet ir mirtingas kūnas pasilikų ateinančioms kartoms.

Juozas Vitėnas

Sirdis toliau mato negu akys.
Maupassant

Dr. Maris J. Lans
announces the opening of his office for the
General Practice of Dentistry
Marlow Heights Shopping Center
4165 Branch Avenue, Suite 201
Marlow Heights, MD 20748
(301) 423-3031
(formerly the office of Dr. Aaron Stoner)
48 Hour Complete Denture Service Available by appointment
Lab technician on premises
Fridays and Saturdays
for same day relines and repairs

INTERNATIONAL TRAVEL CONSULTANTS
Organizuojame grupines ir individualias keliones į Lietuvą ir visus kitus pasaulio kraštus žemiausiomis kainomis.
CARGO – siunčiame oro linija
„ZAIBAS“ – virš 10 skirtingų paketų pasirinkimas su garantuotu pristatymu į namus Lietuvoje per 10 darbo dienų.
5525 South 79th Avenue
Hickory Hill, Illinois 60457
Telefonas (708) 430-7272
223 Kalvarijų gatvė
Vilnius, Lietuva
Telefonas 350-115 ir 778-392

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE
GREIT PARDUODA
RE/MAX REALTORS
(312) 586-5959
(708) 425-7161
RIMAS L. STANKUS
• Perkant ar Parduodant
• Greitas ir Sažiningas Patarnavimas
• MLS. Kompiuterių ir FAX pagalba
• Nuosavybių įkainavimas
• Perkame ir Parduodame Namus, Apartmentus ir Žemę.
• Pensininkams Nuolaida.

REAL ESTATE
BELL-BACE REALTORS
J. BACEVICIUS
6529 S. Kedzie Ave.,
Chicago, IL 60629
(312) 778-2233
INCOME TAX — INSURANCE
• Namų pirkimas ir pardavimas
• MLS kompiuterių ir FAX pagalba
• Veltui namų vertinimas
• Greitas ir sąžiningas patarnavimas
• Visi agentai kalba lietuviškai
• Nuolaida pensininkams

REALMART, INC.
6602 S. Pulaski,
Chicago, IL 60629
312-585-6100
BALYS BUDRAITIS
Asmeniškai patarnauja įvairių nuosavybių pirkime bei pardavime, mieste ir priemiestuose. Sinteresuoti skambinkite BUDRAITIS
Bus. 312-585-6100, res. 312-778-3971

FOR SALE
Motel by owner; 16 nice brick units; 2 bedrm. home off interstate. Motel and home \$175,000 cash. Call 815-265-4172

Century 21 KMECIK REALTY
7922 S. Pulaski
4365 S. Archer Ave.
DANUTĖ MAYER
284-1900
Jei norite parduoti ar pirkti namus, kreipkitės į Danutę Mayer. Ji profesionaliai, sąžiningai ir asmeniškai patarnaus. Įkainavimas veltui.

MISCELLANEOUS
A VILIMAS MOVING
Tel. 376-1882 ar 376-5996
10%—20%—30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas mus.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. — (708) 424-8654
(312) 581-8654
ELEKTROS ĮVEDIMAI — PATAISYMAI
Turini Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
312-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS
Studentė su 3 mažamečiais vaikais nori pirkti pigų, senesnio modelio automobilį, gerame stovyje. Skambinti nuo 7 v.v. arba savaitgaliais.
Tel. 708-863-2816.

IEŠKO
Noriu pirkti skalbiamą mašiną gerame stovyje. Gali būti ir seniško modelio. Skambinti: 708-423-0012

Moteris ieško bet kokio darbo ir gali gyventi kartu. Vairuoja mašiną, truputį kalba angliškai. Skambinti Margaritai, tel. 312-786-8340.

LAIKO PAGRĖBSTAI
Vladas Kulbokas
Atsiminimai
Kritikos apžvalgų knyga ir recenzijos: Alksnėnų Madona; kankinys kun. J. Dabrila; suvalkiečių ūkis – sodyba, darbai, darbininkai, valgiai; šeimos istorija – studijos, mokytojavimas Plungėje, Pasvaly, Vilniuje; gyvenimas Austrijoje, Vokietijoje, Amerikoje; darbas „Lietuvių Enciklopedijoje“. Kaina su persiuntimu 10 dol. Ilinois gyventojai dar prideda 64 ct. Valstijos mokesčiai. Užsakymus siųsti:
DRAUGAS
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629

Greitai ir kokybiškai galiu atlikti dažymo darbus. Galiu prižiūrėti namus ir jų aplinką. Skambinti Gintarui 312-735-7301.

HAGGERTY CHEVROLET
6711 South Western • Chicago
(312) 737-4000
Darius Urbaitis
• Perkame, parduodame ar surandame Chevrolet, Pontiac, GMC Truck, Volkswagen, Oldsmobile ir Dodge firmų automobilius.
• Taip pat parduodame varτους, mažai mylių turinčius, automobilius.
• Greitas ir efektyvus patarnavimas.
• Atsakome visus klausimus apie automobilius.
• Sklandžiai kalbame ir lietuviškai ir angliškai.

PAŠAUKE MANE...
Pašaukė mane...
Ši knyga – tai dabartinio Popiežiaus Jono Pauliaus II biografinė, kurią parašė Jo artimas jaunas draugas, su kuriuo jis bendradarbiavo nuo 1940 iki 1978 metų. Knyga yra išversta į daugelį kalbų. Iš lenkų kalbos į lietuvių kalbą išvertė kun. R. Jakutis. Knyga turi daug iliustracijų. 352 psl., spaudė „Viltis“ spaustuvė Vilniuje 1990 m. Kaina 4 dol. Su peršuntimu – 6 dol. Ilinois gyventojai dar prideda 32 ct. valstijos mokesčiai.
Užsakymus siųsti:
DRAUGAS
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629

APLINK MUS

x Chicagos skautų ir skautų skautorama šį seštdienį, lapkričio 7 dieną vyks Lietuvių centre, Lemonte, po pamokų liuanistinėse mokyklose. Numatyti įvairūs skautiški užsiėmimai, vakarienė ir laužas. Skautorama tęsis nuo 2:30 val. p.p. iki 7:30 val. vak. Visų tuntu skautams ir skautėms dalyvavimas privalomas. Tėveliai kviečiami dalyvauti lauže, kuris prasidės 6:15 val. vak.

x Lapkričio 7 ir 8 d. Marriott Georgetown viešbutyje įvyks humanitarinė parama Lietuvai teikiančių organizacijų, sambūrių bei aktyviųjų konferencija. Konferencijos tikslas: efektingesnės paramos Lietuvai teikimas per pagerintą planavimą, komunikaciją ir koordinaciją. Lietuvos ambasadorius JAV-se St. Lozoraitis, JAV LB Socialinių reikalų tarybos pirm. Birutė Jasaitienė ir LB Visuomeninių reikalų tarybos pirm. inž. Algimantas S. Gečys rūpinasi konferencija organizuoti. Jų vadovaujamos įstaigos gaunamos pagrindinės žinios konferencijos reikalui.

x Tilžės Akto paskelbimo 74-tos sukakties minėjimas sekmadienį, lapkričio 29 d., 2 val. p.p. vyks Šaulių namuose. Minėjimą rengia Mažosios Lietuvos Rezistencinis sąjūdis, iškilmingoje dalyje su vėliavomis dalyvaujant šauliams ir kitoms organizacijoms. Visuomenė kviečiama dalyvauti, plačiau susipažinti su minima sukaktimi ir jos įpareigojimu ateičiai.

x Vytautas Šimkus iš Michianos papildė Lietuvos operos choro eiles. Dainos menas Vytautui visa laiką buvo prie širdies, ypač gyvenant stovyklose Vokietijoje, kur jis dainavo muziką Štarkos ir Jonušo choruose. Lietuvių opera džiaugiasi sulaukusi taip reikalingos tautos ir kviečia kitus, sugėbantius dainuoti, taip pat įsijungti į chorą. Choras šiuo metu repetuoja pyne skambių lietuviškų dainų, kurias išgirsime Lietuvių operos pokylyje lapkričio 14 dieną Jaunimo centre.

x Lietuvos Tarptautiniam teatro festivaliui, įvyksiančiam Vilniuje 1993 m. gegužės 10-23 d., suteiktas UNESCO pripažinimas – sponzoriamas, kaip pasaulinės reikšmės įvykiui.

x „Kalba Vilnius“. Klausykite Grundig radijais. 15 modelių. Gradinskas, 2512 W. 47 St., Chicago, IL 60632, tel. 312-376-1998. Garantuos visų vokiškų aparatų taisymas. Pirmiausia – paskambinkit. (sk)

x 21-mos lietuvių fotomenininkų parodos užbaigtuvės bus šį penktadienį, lapkričio 6 d., 7:30 v.v. Jaunimo centro kavinėje. Bus įteiktos premijos konkurso laimėtojams. Meninėje dalyje – Arvydo Reneckio naujai pagamintos vaizdajuostės „Kazys Bradūnas“ premjera. Vakaronė rengia Budrio Lietuvių Foto archyvas. Visi kviečiami. (sk)

x Nuo \$675 iki \$735 skrydžiai ten ir atgal iš Chicago į Vilnių! Bilietus reikia įsigyti iki lapkričio 30 d., o juos panaudoti – iki 1993 m. kovo 31 d. Kreiptis: American Travel Service, tel. 1-708-422-3000. (sk)

x Už mirusius panevežiečių klubo Chicagoje narius šv. Mišios bus atšaujamos sekmadienį, lapkričio 8 d. 11:15 val. Jėzuitų koplyčioje. Po Mišių 12 val. metinis narių susirinkimas. Susirinkime pranešimą padarys kun. Alg. Paliokas, SJ. Visi nariai kviečiami dalyvauti pamaldose ir susirinkime.

x Vaizdajuostė „Kazys Bradūnas“ bus rodoma šio penktadienio Jaunimo centro vakaronėje. Pradžia 7:30 val. vak., minint poeto 75 metų sukaktį.

x Artūro Tereškino pirmasis eilėraščių rinkinys jau pasirodė Lietuvoje. Artūras skaito savo poeziją Ateities savaitgalio literatūros vakare penktadienį, lapkričio 13 d. Jaunimo centro kavinėje. Jo paskaita „Jaunosios Lietuvos poezija“ bus Ateitininkų namuose Lemonte sekmadienį, lapkričio 15 d.

x Moterų rankdarbių paroda gruodžio 5 ir 6 dienomis Lietuvių centre, Lemonte, rengia PLC renginių komitetas. Visuomenė kviečiama apsilankyti parodoje.

x Ateities žurnalo premijų vakaras Ateitininkų namuose, Lemonte, lapkričio 14 d. 6 v.v. laukia daug svečių. Bus jaunų menininkų atliekama programa, gera vakarienė ir šokiai. Registracija iki lapkričio 11 d. pas Valę Ž. 708-424-4150 ir p. Marytę S. 708-598-0501.

x „Mūsų sparnai“, lietuvių ev. reformatų leidinys, leidžia Lietuvių Evangelikų Reformatų Bažnyčios Kolegija, redaguoja Mykolas Zablockas su pagalbiniais redakciniais kolektyvu. Žurnalas įsteigtas 1951 m. Paskutinis jo numeris – rugsėjo mėn. (Nr. 68) – yra 76 puslapių, iliustruotas nuotraukomis, patraukliai paruoštas ir išleistas.

x Šviesioji mūsų išsivijios dalis, kurių deka turime gražią, taisyklingą spaudą ir kitą lietuvišką veiklą. Turime vienintelį išsivijios dienraštį „Drauga“. Neleiskime spaudai ir tuo pačiu mūsų veiklai numirti. Čikagos ir apylinkių lietuviai neša didžiulį lėšų telkimo našta, su ruošdami banketus, gegužines bei loterijas „Draugui“ remti. Tačiau mažėjant skaitytojams, reikia plačios visuomenės paramos, ne tik čekiečių. Vajaus komitetas yra išsiuntinęs laiškus ir prašo jų nešmesti, o bet kokio dydžio auka paremti taip labai reikalingą dienraštį „Drauga“.

x KONTEINERIAI I LIETUVĄ siunčiami KAS SAVALTĖ per Transpak firmą. 59 ct. už svarą virš 100 svarų. Minimumas \$20. Jūsų siuntiniai yra registruojami mūsų kompiuteriuose. Transpak, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629, tel. 312-436-7772. (sk)

x Operos balius bus lapkričio 14 d. Jaunimo centre. Jám meninę dalį atliks Operos choras, kurį diriguos Ričardas Sokas. Solo partiją dainuos sol. Algirdas Brazis. Jiems akompanuos Manigirdas Motekaitis. Girdėsime naujus kūrinius, kurie čia dar nebuvo dainuoti. Baliaus pradžia 6:30 val. vak. Čia bus išrinkti ir penki laimingieji bilietai, tad jau pats laikas gražinti laimėjimų bilietų šakneles. Šokiams gros Ričardo Soko orkestras. Jaunimo centre visą naktį mašinas saugos policija. Kviečiame dalyvauti baliuje ir tuo padėti išsilaikyti mūsų Operos vienetui. Stalus arba tik vietas prašome užsisakyti pas Operos vicepirm. Jurgį Vidžiūną šiuo telefonu: 312-767-5609. (sk)

x ŽAIBAS ketvrti metai garantuoti ir patikimai ruošiasi užsienietiškas maisto prekes pristatyti Lietuvoje i namus laiku Kalėdų šventėms! Penkiolikos pakietų pasirinkimas! Kalėdiniai užsakymai priimami iki gruodžio 10-tos dienos. Kreiptis: „ŽAIBAS“, 9525 So. 79th Ave., Hickory Hills, IL 60457, tel. 708-430-9090. (sk)

„Žiburelio“ auklėtiniai, mokytojos ir mamytės palydovės, pasirošusios tradicinei išvykai į moliūgų ūkį.

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

FILATELIJOS PARODOJE – LITHPEX XXIV – APSILANKIUS

Filatelistų draugija „Lietuva“, veikianti nuo 1946 m. Chicagoje, bet turinti narių ir labai tolimose vietovėse nuo jos, draugijos veiklon jungiama poros kasmetinių susirinkimų ir poros ar trejeto biuletėnio numerių, kas antri metai surengia Chicagoje filatelijos ir numizmatikos parodą. Šiemetinė paroda buvo jau dvidešimt ketvirtoji, veikusi Jaunimo centro apatinėje salėje tris dienas: spalio 23, 24 ir 25. Oficialiai ji buvo atidaryta viduriniajų parodos dieną, spalio 24. Ją atidarydamas, Vaclovas Kleiza, Lietuvos generalinis konsulas ir parodos rengimo garbės pirmininkas, iškelė didelę filatelijos reikšmę: vienas konsulas be jokios iš šalies propagandos daug žinojo apie Lietuvą, nes... buvo filatelistas ir turėjo pilną Lietuvos pašto ženklų rinkinį.

Šiemetiniai rodiniai buvo sukirstyti i keturias grupes: Lietuva, teminė grupė, numizmatika ir specialūs rodiniai. Lietuvos pašto ženklų rodiniai užėmė net 104 rėmus. Pirmuosius 15 užėmė Vytautas Valantinas iš Chicago. Kas iš mūsų nėra girdėjęs apie nepriklausomos Lietuvos pradžioje iškūrusią „Perlojos respubliką“? Beveik visi girdėjom, deja, ji, rodos, nė vieno pašto ženklo neišleido. O kas girdėjo apie to paties laiko „Raseinių respubliką“? Turbūt nė vienas, nes tokios respublikos nė nebuvo. Tačiau Raseiniai pagarsėjo 1919 m., išleisdami „Raseinių apskrįčio“ pašto ženklus. Pats būdamas raseinietis, V. Valantinas juos rodė lapų lapais aštuoniuose rėmuose. Kituose septyniuose buvo jo išstatyti „Lietuvos vaiko“ p. ž. atmainos: tikrieji ir įvairūs jų perdirbimai bei suklastojimai; jų čia rodoma po vieną, po du, po keturis ir ant vokų.

Panašaus pobūdžio, tik nepalyginti turtingesnis buvo Vito S. Lukoševičiaus iš Itasca, IL, pašto ženklų ir vokų, vartotų Lietuvos teritorijoje nuo 1918 li g dabartinių laikų, paroda, patraukliai išdėstyta dvidešimtyje rėmų (58-77).

Ilgiausia p.ž., vartotų Lietuvoje, laikotarpį apėmė Fred W. Baumgartner iš La Grange, IL, rinkinys, pavadintas „Lietuvos okupacijos“. Čia buvo vokų su pašto ženklais nuo XIX a. vidurio Rusijos carų okupacijos ligi 1915 m., vokiečių okupacijos 1915-1918 ir 1941-1944, bolsėvikų okupacijos, Klaipėdos krašto 1920-1923, Vilniaus krašto okupacijos 1920-1939 m. Tai didingas ir labai vertingas rinkinys, užėmęs 14 rėmų (78-91).

Algirdas Ruzgas iš Woodhaven, N.Y., dažnas, o gal ir nuolatinis čekagiškių parodų dalyvis, šį kartą rodė rinkinius puslapius Lietuvos oro pašto p.ž. ir vokų (92-96).

Chester A. Schafer iš Chicago dviejuose rėmuose (97-98) rodė vokiečių pašto ženklus, vartotus Lietuvos okupacijoje 1916-1918 m. su įvairiais užspausdinimais ir antspaudais. Kęstutis P. Devenis iš Waltham, MA, šešiuose (99-104) rėmuose rodė Lietuvos p.ž., išleistus 1938 ir 1992 m. olimpiadoms paminėti, Klaipėdos p. ž.

Antroje grupėje, teminėje, dalyvavo tik vienas Ingert

Paulius Barbatavičius iš Toronto, Kanados, 16-26 rėmuose rodė dabartinės atsikūrusios Lietuvos p. ženkus įvairiausiose jų stadijose: mėginimus, korektūras, atspausdintus ant įvairaus popieriaus, įvairiuose atspalviuose. Netgi mano Joniški, minėdamas Magdeburgo teisių gavimo sukaktį, 1991 m. buvo išleidęs pašto ženklą, kuris, deja, vyriausybės nebuvo pripažintas, išimtas iš apymizmatikos parodą. Šiemetinė paroda buvo jau dvidešimt ketvirtoji, veikusi Jaunimo centro apatinėje salėje tris dienas: spalio 23, 24 ir 25. Oficialiai ji buvo atidaryta viduriniajų parodos dieną, spalio 24. Ją atidarydamas, Vaclovas Kleiza, Lietuvos generalinis konsulas ir parodos rengimo garbės pirmininkas, iškelė didelę filatelijos reikšmę: vienas konsulas be jokios iš šalies propagandos daug žinojo apie Lietuvą, nes... buvo filatelistas ir turėjo pilną Lietuvos pašto ženklų rinkinį.

Šiemetiniai rodiniai buvo sukirstyti i keturias grupes: Lietuva, teminė grupė, numizmatika ir specialūs rodiniai. Lietuvos pašto ženklų rodiniai užėmė net 104 rėmus. Pirmuosius 15 užėmė Vytautas Valantinas iš Chicago. Kas iš mūsų nėra girdėjęs apie nepriklausomos Lietuvos pradžioje iškūrusią „Perlojos respubliką“? Beveik visi girdėjom, deja, ji, rodos, nė vieno pašto ženklo neišleido. O kas girdėjo apie to paties laiko „Raseinių respubliką“? Turbūt nė vienas, nes tokios respublikos nė nebuvo. Tačiau Raseiniai pagarsėjo 1919 m., išleisdami „Raseinių apskrįčio“ pašto ženklus. Pats būdamas raseinietis, V. Valantinas juos rodė lapų lapais aštuoniuose rėmuose. Kituose septyniuose buvo jo išstatyti „Lietuvos vaiko“ p. ž. atmainos: tikrieji ir įvairūs jų perdirbimai bei suklastojimai; jų čia rodoma po vieną, po du, po keturis ir ant vokų.

Panašaus pobūdžio, tik nepalyginti turtingesnis buvo Vito S. Lukoševičiaus iš Itasca, IL, pašto ženklų ir vokų, vartotų Lietuvos teritorijoje nuo 1918 li g dabartinių laikų, paroda, patraukliai išdėstyta dvidešimtyje rėmų (58-77).

Ilgiausia p.ž., vartotų Lietuvoje, laikotarpį apėmė Fred W. Baumgartner iš La Grange, IL, rinkinys, pavadintas „Lietuvos okupacijos“. Čia buvo vokų su pašto ženklais nuo XIX a. vidurio Rusijos carų okupacijos ligi 1915 m., vokiečių okupacijos 1915-1918 ir 1941-1944, bolsėvikų okupacijos, Klaipėdos krašto 1920-1923, Vilniaus krašto okupacijos 1920-1939 m. Tai didingas ir labai vertingas rinkinys, užėmęs 14 rėmų (78-91).

Algirdas Ruzgas iš Woodhaven, N.Y., dažnas, o gal ir nuolatinis čekagiškių parodų dalyvis, šį kartą rodė rinkinius puslapius Lietuvos oro pašto p.ž. ir vokų (92-96).

Chester A. Schafer iš Chicago dviejuose rėmuose (97-98) rodė vokiečių pašto ženklus, vartotus Lietuvos okupacijoje 1916-1918 m. su įvairiais užspausdinimais ir antspaudais. Kęstutis P. Devenis iš Waltham, MA, šešiuose (99-104) rėmuose rodė Lietuvos p.ž., išleistus 1938 ir 1992 m. olimpiadoms paminėti, Klaipėdos p. ž.

Antroje grupėje, teminėje, dalyvavo tik vienas Ingert

Kuzych, ukrainietis, iš Springfield, VA, parodęs daugybę vokų su Taras Ševčenko, Ukrainos poeto, įvairiausiais ženklais su jo atvaizdu.

Dviejuose rėmuose V. Valantinas parodė Vytauto D. laidą, išleistą neprikli. Lietuvoje, su įvairiom atmainom ir suklastotais, taip pat ir keleta vokų.

Gausų numizmatikos rodinį stalą turėjo čekagietis Jonas Augustinijus, beveik kiekviena parodą jis tik vienas parodas lietuviškų pinigų bei medalių įvairybės. O jo rinkinys kasmet gausėja ir įdomėja.

Parodą vertino speciali teisėjų komisija: Paulius Barbatavičius, Paul Larsen ir James Mazepa, Ph. D. Aukščiausias, arba didžiausias premijas laimėjo F. W. Baumgartner ir V. Lukoševičius, aukso premiją J. Augustinijus, sidabro A. Preikša, H. Kebeikis ir K. P. Devenis, bronzos C. A. Schafer. Garbės aukso premijos buvo paskirtos Balzeko Liet. kult. muziejui, P. Barbatavičiui ir V. Valantiniui, šiam pastarajam ir pagyrimo pažymėjimas už Lietuvos p. ž. studiją. Jie parodoje dalyvavo kaip nekonkur-siniai dalyviai. Paaukuoto sidabro (Vermeil) premijas gavo A. Ruzgas ir dr. I. Kuzych.

Šiai parodai suruošti daugiau kaip pusmetį nepavargdami darbovisi draugijos valdyba (pirm. J. Variakojis, nariai L. Kairys, A. Beleška, M. Lapas, V. Lukoševičius, K. Rožanskas) ir prie jos pririnkti parodos komiteto nariai: L. Volodka, J. Augustinijus, St. Ivanauskas, E. Jasiūnas, J. Liubinskas, J. Masionionis, B. Pauk ir pagalbinis komitetas: S. Adomėnienė, Pr. Masionionienė ir J. Variakojienė.

Parodoje veikė keli prekybos stalai, kur galima buvo nusipirkti senųjų ir pačių naujausių neprikli. Lietuvos p. ž. ne tik po vieną, po du, bet ir istisais lapais po 50 ar daugiau. Buvo taip pat pardavinėjami tiek Lietuvoje, tiek ir čia fil. draugijos „Lietuva“ išleisti vokai. Tokios parodos – labai gera proga pasipildyti savo filatelinius rinkinius.

Juozas Masionionis

„ŽIBURELIO“ MOKYKLĖLĖS VEIKLA

Švarkelius ant pakabo tvarcingai pasikabinę, „Žiburelio“ auklėtiniai darbščiai atlieka dienos užsiėmimus: dirba, dainuoja, deklamuoja, žaidžia ir mokosi lietuvių kalbos. Rodos, kad mūsų jauni mokinukai neseniai bėgiojo kiemeliuose, parkuose ir „Žiburelio“ vasaros stovyklėleje vienmarškiniai. O dabar, vėjui už durų staugiant, ruošiamės apvilkti mažuosius šiltais žieminiiais švarkeliais, kepurelėmis ir kumštinėmis. Taigi sunku patikėti, kad „Žiburelio“ auklėtiniai du mėnesiai mokslo metų taip greitai jau prabėgo.

„Žiburelis“, Chicago priemiesčių lietuvių Montessori mokyklėlė priešmokyklinio amžius vaikams, jau gerokai pažengė dešimtyjų mokslo metų programoje. Šiais, 1992-1993 mokslo metais, 37 mažamečiai (nuo 3 iki 6 metų amžiaus) lanko „Žiburelio“ mokyklėlę. Jiems vadovauja patyrusi vedėja ir mokytoja Danutė Dirvonienė, kartu su dviem pagalbininkėmis, Violeta Karaliene ir Daina Stelingyte. Mokyklos sekretorės pareigas toliau sutiko tęsti Ramunė Brand. „Žiburelis“ veikia Lietuvių centro patalpose 5 dienas per savaitę: rytinė programa 8:30-11:30 kasdien, o popietinė – 12:00-3:00 bei pratęsta programa 8:30-1:30 antradieniais, trečiadieniais ir ketvirtadieniais.

Šių metų „Žiburelio“ tėvų komiteto pirmininko pareigas sutiko ir toliau eina Marius Kasniūnas. Tėvų komiteta dar sudaro: Paulius Alekna – vicepirmininkas, Irena Senkevičienė – sekretorė, Daina Čyviėnė – išdininė ir Ina Lučekienė – narė.

Pirmas tėvų susirinkimas įvyko rugpjūčio 9 d. Tuo metu Marius Kasniūnas pristatė mokyklos vedėją, mokytojas ir iš praieitų metų sugrįžusius bei naujų šeimų tėvelius. Trumpai Lietuvių Montessori draugijos tikslą ir veiklą apibūdino Marytė Kuciniėnė. „Žiburelio“ mokyklėlės vedėja Danutė Dirvonienė visiems paaiškino Montessori sistemos auklėjimo tvarką, pagrindines mokyklos taisykles ir patarė mums, mažamečiams tėvams, kaip įvykdyti Montessori tikslus namų aplinkoje, ugdati tvarkingumą, atsakominingumą ir savarankiškumą. Buvo gera proga visiems susipažinti su auklėtojais, tėvais ir Montessori pagrindais.

Nors diena pasitaikė vėsi, vaikučiai, mokytojos ir palydovės mamytės, linksmai nusiteikusios, spalio 21 d. išvažiavo autobusu tradicinei rudens išvykai į moliūgų ūkį.

Atvykę į ūkį, visi susėdome į šieno vežimą apvažinėti ūkį ir apžiūrėti derlių – moliūgų laukus, kiek akys matė! Matėme, glostėme ir pamėgdžiujome įvairius gyvuliukus, aplankėme juokų namelį, kuriame šokinėjo dainuojančios vištos ir undinė dainavo su žuvų palyda. Atėjo laikas nurodytoje vietoje kiekvienam išsiritinti moliūgą vežtis namo. Vyko

sunkūs sprendimai: kiekvienas moliūgas gražesnis už kitą – kurį pasirinkti? Vis vien parvažiuojame į mokyklos patalpas, kiekvienas pavargęs, kiekvienas su moliūgu, ir svarbiausia, kiekvienas patenkintas su lietuviiais draugais praleista išvyka rudens gamtoje.

Šiuo metu „Žiburelio“ tėvų komitetas kartu su „Vaikų namelių“ tėvų komitetu ruošiasi tradicinei madų parodai, kuri įvyks sekmadienį, vasario 21 d., Lexington House salėje. Rengimo komitetas, vedamas Dainės Quinn, jau įdėjo daug laiko ir pastangų šio lėšų telkimo vajuas pasisekimui. Prašome atkreipti dėmesį į būsimus pranešimus bei smulkesnes žinias apie šį renginį.

Irena Senkevičienė

ĮVYKIAI VILNIUJE IR RELIGINIS BALETAS JAUNIMO CENTRE

Jaunimo centro Moterų klubas šį rudenį vėl tęsia kultūrinių penktadienio vakaronių tracią. Ji pradėta bene tais laikais, kai, Alg. Keziui direktoriaujant, buvo įrengta dabartinė Jaunimo centro kavinė, kuri, iki lietuviams išsiskiriant į priemiesčius ir įsigyjant Lietuvių centrą Lemonte, į penktadienį vakarones susirinkusius vargiai galėdavo sutalpinti. Dabar laikai pasikeitė, tiek daug žmonių jau nebesusirenka, bet tos vakaronės kartais būna dar įdomesnės, negu anais gerais laikais.

Palyginti įdomi vakaronė įvyko maždaug prieš ketvertą savaitę, kai tuometinėms Lietuvos nuotakoms ypač prieto seimo rinkimus pasidalino neseniai iš ten sugrįžęs PLB pirm. Br. Nainys, o iš tėvynės metams čia atvykęs kun. A. Paliokas, SJ, papasakojo savo išpuščius iš Kazachstano, kur jam, baigus slaptą kunigų seminariją Lietuvoje, teko kurį laiką apaštalauti.

Ypač įdomi vakaronė buvo Vėlinių išvakarėse – spalio 30 d. skirta Vėlinėms. Čia po iš Lietuvos atvykusios istorinės vaizdajuostės scenarijaus sudarytojos Ligijos Tautkuvienės įžanginio žodžio buvo parodyta meniškai sukriptą, tačiau tragiškai liūdna vaizdajuostė apie Tautkuvienės brolių Titą Masiulį, kuris su kitais lietuviiais žuvo 1991 m. sausio 13 d. prie televizijos bokšto Vilniuje. Tai prisimintini vaizdai iš tos netolimos praeities, kada tauta buvo pašėlusiai vieninga ir dėl Lietuvos nebijojo pralieti savo kraują.

Po trumpos pertraukos, susirinkusiems pasivažinus Moterų klubo sunėtais skanėstais ir poetui K. Bradūnui trumpai pakalbėjus apie poezijai artimą žanrą baletą, ekrane pamatėm religinio braižo „A Proba“, iki atgimimo laikų i Lietuvą dėl nepriimtino sužudėto komunistinės valdžios neįsileista. Jo premjera Operos ir baletu teatre Vilniuje įvyko 1990 m. Šiame labai išpuodingame baletu prie Nukryžiuotojų kojų pagrindines partijas šoka Petras Skirmantas ir Nelė Beradina bei Jonas Katakinas ir Loretta Bartusevičiūtė. Žinomo Lietuvos fotografo V. Kapočiaus vaizdajuostė, labai tinkamą Vėlinių nuotakai, parūpino Z. ir St. Žilėvičiai.

Gaila, kad šioje vakaronėje, kurią pravedė Jaunimo centro valdybos pirm. S. Endrijonienė, dalyvavo gal tik 50 žmonių. O ji būtų sudominusi ir šimtus tautiečių.

VI. R.

Advokatas Jonas Gibaitis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629

Tel. (1-312) 776-8700
Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Šeštad. 9 v.r. iki 1 val. d.

Genė Kiudulienė, Lietuvos Vaikų Viltis komiteto savanorė, atsisveikina su Lina Jurksaityte ir Elena Jurksaitiene. Lina po stuburo operacijos jau grįžo namo, Lietuvon.